VĂN HÓA

CƠ QUAN CỦA BỘ VĂN HÓA, THỂ THAO VÀ DU LỊCH

NĂM THỨ 68

THỨ TƯ

12.11.2025 (23.9 Ất Tỵ)

Số 136 (4270)

www.baovanhoa.vn

Email: baovanhoa@fpt.vn

CHỈ ĐẠO PHÁT TRIỂN NHÀ Ở XÃ HỘI, THỦ TƯỚNG PHẠM MINH CHÍNH:

Xử lý nghiêm hành vi môi giới trái phép, nhận tiền "chạy suất", "cò mồi"

[3]

ĐÓNG GÓP Ý KIẾN CÁC VĂN KIỆN TRÌNH ĐẠI HỘI LẦN THỨ XIV CỦA ĐẢNG:

Bước tiến quan trọng về vai trò của đối ngoại và văn hóa

[7]

NHÀ Ở CÓ NGUY CƠ SỤP ĐỔ TRONG KHU DI SẢN VĂN HÓA THẾ GIỚI ĐÔ THỊ CỔ HỘI AN:

Kiến nghị hỗ trợ 100% kinh phí tu bổ

[9]

ĐẠI HỘI ĐỒNG TỔ CHỨC DU LỊCH LIÊN HỢP QUỐC GHI NHẬN:

Việt Nam thực hiện các cam kết phát triển du lịch bền vững

[6]

Các đại biểu tham dự Đại hội đồng UN Tourism 26

VĂN HÓA & **SUY NGẪM**

Cần ngay chiến dịch truyền thông chống bạo lực học đường

● ĐỖ CAO HUYỀN

Chỉ trong một thời gian ngắn, nhiều vụ bạo lực học đường gây phẫn nộ trong dư luận đã xảy ra và để lại nỗi đau không gì bù đắp. Từ Lào Cai đến Thanh Hóa, rồi vào Hà Tĩnh, từ lớp 8 đến lớp 12, bạo lực học đường thực sự đang trở thành vấn đề nổi cộm, vì thế đã đến lúc xã hội không chỉ lên án, mà cần một chiến dịch thật sự, một hành động khẩn trương để đạo đức học đường được chấn hưng, để trường học trở lại đúng nghĩa là nơi gieo mầm nhân cách.

(Xem tiếp trang 2)

Di tích Trường dạy chữ Quốc ngữ đầu tiên "kêu cứu"

[8]

Sân khấu Cố đô vắng bóng nghệ sĩ trẻ

[11]

Bao giờ "Nước sông Tô vừa trong vừa mát"?

[5]

ĐỘI TUYỂN BÓNG ĐÁ NỮ:

Sẵn sàng bảo vệ ngôi hậu SEA Games 33

[14]

Ngày hội Việt Nam hạnh phúc hướng đến mục tiêu trở thành lễ hội quốc tế

Thứ trưởng Thường trực Bộ VHTTDL Lê Hải Bình chủ trì cuộc họp Ban tổ chức về Ngày hội Việt Nam hạnh phúc - Vietnam Happy Fest 2025, hôm 10.11. Phát biểu chỉ đạo tại cuộc họp, Thứ trưởng Thường trực Lê Hải Bình cho biết, trong khuôn khổ Ngày hội, các cuộc thi và lễ trao giải sẽ là dịp để tôn vinh những người đoạt giải, ghi nhận những tác phẩm truyền tải thông điệp mang lại hạnh phúc cho mọi người.

Đây cũng là chuỗi hoạt động mô tả những câu chuyện về hạnh phúc nhằm gửi gắm, lan tỏa thông điệp ý nghĩa đến thế giới, đồng thời nâng cao nhận thức về hạnh phúc cho người dân. Theo Thứ trưởng, Ngày hội sẽ lan tỏa tinh thần tích cực để thế giới thấy rằng Việt Nam là đất nước hạnh phúc và người dân Việt Nam luôn lạc quan vì điều đó. Đồng thời cũng là cơ hội để truyền tải thông điệp tất cả người dân Việt Nam ý thức được mình đang hạnh phúc; cũng như cách thức để chạm tới hạnh phúc thực sự.

Để đảm bảo Lễ khai mạc diễn ra ấn tượng, Thứ trưởng nhấn mạnh cần phải lựa chọn thời điểm tổ chức phù hợp, tạo điểm nhấn xuyên suốt chương trình, và làm nổi bật các hoạt động trong thời gian diễn ra lễ hội. Các đơn vị cần phối hợp hiệu quả giải quyết các vướng mắc, làm rõ điểm nhấn các hoạt động trong thời gian diễn ra sự kiện, từ khai mạc đến bế mạc. Thứ trưởng bày tỏ mong muốn thông qua chương trình, Ngày hội sẽ hướng đến mục tiêu trở thành một lễ hội quốc tế, đưa Thủ đô Hà Nội trở thành thành phố hạnh phúc. Khách du lịch quốc tế đến Việt Nam cũng sẽ cảm nhận được hạnh phúc đang hiện hữu, và ngày hội sẽ lan tỏa thông điệp hạnh phúc đến tất cả mọi người.

H.NHUNG

"Khai thác, sử dụng AI trong giảng dạy văn hóa nghệ thuật, thể dục thể thao và du lịch"

Bộ VHTTDL vừa ban hành Quyết định số 4269/QĐ-BVHTTDL về việc tổ chức Hội thảo tập huấn "Khai thác, sử dụng AI trong giảng dạy văn hóa nghệ thuật, thể dục thể thao và du lịch". Theo đó, Bộ VHTTDL giao Vụ Khoa học công nghệ, Đào tạo và Môi trường chủ trì, phối hợp với các đơn vị có liên quan tổ chức Hội thảo nhằm thống nhất nhận thức, lấy ý kiến của các chuyên gia, nhà quản lý và giảng viên về tính cấp thiết và lộ trình đề xuất môn học "Kỹ năng số đối với nhân lực ngành Văn hóa, Thể thao và Du lịch" vào chương trình giảng dạy cho sinh viên các cơ sở đào tạo văn hóa nghệ thuật, thể dục thể thao và du lịch.

Bên cạnh đó, bồi dưỡng nâng cao kiến thức và kỹ năng khai thác, sử dụng trí tuệ nhân tạo (AI) trong giảng dạy các ngành, chuyên ngành thuộc lĩnh vực VHTTDL cho cán bộ, giảng viên, nhà giáo các cơ sở đào tạo văn hóa nghệ thuật, thể dục thể thao và du lịch. Nội dung Hội thảo tập huấn bao gồm: Chủ trương, văn bản chỉ đạo của Đảng và Nhà nước về đột phá phát triển khoa học công nghệ, giáo dục đào tạo, đổi mới sáng tạo, kỹ năng số và chuyển đổi số; Tầm quan trọng của Kỹ năng số và AI đối với công tác đào tạo, phát triển nguồn nhân lực văn hóa nghệ thuật, thể dục thể thao và du lịch trong bối cảnh chuyển đổi số; Thực trạng ứng dụng Kỹ năng số và AI của sinh viên các khối ngành Văn hóa nghệ thuật, Thể dục thể thao và Du lịch; Đề xuất Khung năng lực số (Digital Competency Framework) và Đề cương môn học "Kỹ năng số trong ngành Văn hóa, Thể thao và Du lịch";

Tập huấn việc khai thác, sử dụng AI trong giảng dạy văn hóa nghệ thuật, thể dục thể thao và du lịch (gồm các chuyên đề: Tư duy và sáng tạo kịch bản với AI: Tư duy AI first và ứng dụng trong giao tiếp AI, Tư duy nền tảng: Từ giảng dạy truyền thống sang Micro-learning; Kỹ thuật Prompt Engineering (CPE) cho Giáo dục …; Thực hành sáng tạo kịch bản; Tự động hóa Slice và Video, sản xuất âm thanh: Sử dụng Kịch bản (từ Labs 1.2) để tự động tạo bộ slide hoàn chỉnh; Sử dụng Lời thoại (từ Labs 1.2) để clone giọng nói và tạo file âm thanh; Hoàn thiện video bài giảng và kế hoạch hành động: Sản xuất Video Micro-leaning để tạo bài giảng; Đạo đức và Trách nhiệm khi sử dụng AI).

Hội thảo tập huấn sẽ diễn ra vào tháng 11.2025 tại 2 khu vực (phía Bắc và phía Nam).

V.D

Cần ngay...

(Tiếp theo trang 1)

Có lẽ chưa khi nào chúng ta phải chứng kiến nhiều vụ bạo lực học đường dồn dập đến thế: Từ những cú đấm, cú đạp trong nhà vệ sinh, đến những nhát dao oan nghiệt sau giờ tan học; từ những lời sỉ nhục trước đám đông đến những cuộc "đánh hội đồng" lan truyền trên mạng xã hội. Mỗi vụ việc là một vết cắt hằn sâu vào tâm hồn non trẻ. Năm học này chưa kết thúc nên chưa có con số thống kê, còn năm học 2023-2024 cả nước đã xảy ra 466 vụ bạo lực học đường với 1.453 học sinh liên quan, trong đó có 509 học sinh nữ, 235 học sinh bị tổn thất thể chất; 222 học sinh bị tổn hại tinh thần. Người lớn thường sẽ vội vã quy kết cho thủ phạm: "Tại mạng xã hội"; "tại game bạo lực"; "tại nhà trường"; "tại cha mẹ" v.v... Nghìn lẻ lý do được nêu ra, nhưng nếu chỉ dừng ở việc đổ lỗi, chúng ta đang trì hoãn việc làm cần nhất lúc này: Hành động!

Bạo lực học đường, nói một cách dễ hiểu nhất, là khi kẻ mạnh, mạnh vì số đông, vì cơ bắp, vì vị thế... cố ý làm tổn thương kẻ yếu. Nó có thể đến từ cú xô đẩy bên hành lang lớp học, hay từ một bình luận "toxic" bấm gửi lúc nửa đêm. Nạn nhân có thể là bất kỳ ai, từ bạn nhỏ rụt rè, yếu thế, mang ngoại hình khác biệt, hay một học sinh "can tội" học giỏi mà trở thành cái gai trong mắt bạn bè. Ta đã biết nguyên nhân: Ở tuổi mới lớn, trẻ dễ bốc đồng; môi trường mạng dễ kích động; nhà trường đôi khi lúng túng, chậm phản ứng; xã hội có lúc thờ ơ; còn gia đình, vì mưu sinh mà đôi khi vắng mặt lúc con cần nhất. Nhưng có một nguyên do sâu xa hơn, đó là cách một bộ phận người lớn "chuẩn hóa" bạo lực trong giáo dục.

Chúng ta cần thay đổi tận gốc cách nghĩ ấy. Tình thương không nên đi cùng roi vọt. Kỷ luật không đồng nghĩa với bạo hành. Khi cha mẹ, thầy cô chọn đối thoại thay vì "mắng nhiếc", kiên quyết mà không gây tổn thương, thì có lẽ những "anh hùng trên sân trường" sẽ mất dần khán giả. Song, chỉ đổi cách nghĩ là chưa đủ. Mọi hành vi bạo lực, dù là lời nói hay xâm phạm thân thể, đều phải được ghi nhận, can thiệp kịp thời và xử lý công bằng. Không thể để những lời xin lỗi hình thức thay thế trách nhiệm; không thể để nạn nhân tiếp tục học chung lớp với nhóm gây bạo lực mà không có biện pháp bảo vệ.

Phụ huynh cũng phải thay đổi. Khi con có dấu hiệu lạ như ngủ không yên, hay bị mất đồ, sợ đến trường, thành tích học tập giảm sút, đó là lúc cha mẹ trở thành điểm tựa, chứ không phải "quan tòa". Hãy lắng nghe và đồng hành cùng con, đến làm việc với giáo viên, đề nghị nhà trường bảo vệ và hỗ trợ tâm lý... Nếu chẳng may con mình là người gây bạo lực, càng cần phải bình tĩnh: Truy nguyên nhân, phân tích cho con hiểu hậu họa, sửa sai bằng hành động cụ thể...

Những con số đau lòng gần đây là lời thúc giục chúng ta phải khẩn trương hành động. Mỗi ngày qua đi, có thể lại thêm một đứa trẻ phải rời trường trong sợ hãi, thêm một gia đình hoảng loạn vì nỗi đau không thể gọi tên. Chúng ta cần một chiến dịch tổng thể: Siết kỷ luật học đường song hành với kỷ luật tích cực; tập huấn cho giáo viên về nhận biết và can thiệp sớm; kết nối cơ quan chức năng, chuyên gia tâm lý, đặt an toàn cho học sinh lên trên thành tích bề nổi... Và khi một mâu thuẫn nhỏ có nguy cơ biến thành cú đấm, sẽ có những bạn dám đứng lên can; khi một lời "toxic" sắp bấm nút đăng, sẽ có bàn tay níu lại; khi một em nhỏ muốn bỏ học vì sợ, sẽ có thầy cô và bạn bè kéo em quay về.

Thiết nghĩ đã đến lúc cần phải xây dựng ngay một chiến dịch truyền thông tổng thể, dưới nhiều hình thức, sự vào cuộc của nhiều cấp, nhiều ngành, nhiều đơn vị…, với một thông điệp cụ thể, rõ ràng để làm sao bạo lực học đường phải được ngăn chặn, đẩy lùi.■

Khởi động dự án "Nâng cao năng lực phòng ngừa và ứng phó với bạo lực gia đình giai đoạn 2025-2026"

Bộ VHTTDL vừa ban hành Kế hoạch tổ chức lễ khởi động dự án "Nâng cao năng lực phòng ngừa và ứng phó với bạo lực gia đình giai đoạn 2025-2026". Kế hoạch nhằm triển khai có hiệu quả dự án "Nâng cao năng lực phòng ngừa và ứng phó với bạo lực gia đình giai đoạn 2025-2026" do Quỹ Dân số Liên Hợp Quốc viện trợ.

Theo Kế hoạch, Cục Văn hóa cơ sở, Gia đình và Thư viện (Bộ VHTTDL) là đơn vị chủ trì, phối hợp với các cơ quan, đơn vị liên quan tổ chức lễ khởi động dự án, dự kiến diễn ra vào ngày 26.11.2025 tại Hà Nội. Lễ khởi động nhằm cung cấp thông tin về kết quả 2 năm thực hiện phòng, chống bạo lực gia đình, trong đó tập trung vào các nội dung: Kết quả công tác phối hợp liên ngành trong phòng, chống bạo lực gia đình; Công tác truyền thông, phổ biến, giáo dục Luật Phòng, chống bạo lực gia đình; Các mô hình phòng, chống bạo lực gia đình; Việc phòng ngừa bạo lực gia đình; bảo đảm điều kiện phòng, chống bạo lực gia đình và những khó khăn, vướng mắc. Bên cạnh đó thảo luận, chia sẻ, trao đổi thống nhất các giải pháp nâng cao hiệu quả công tác phòng, chống bạo lực gia đình.

Dự kiến lễ khởi động có sự tham dự của lãnh đạo Bộ VHTTDL; Trưởng Đại diện Quỹ Dân số Liên Hợp Quốc tại Việt Nam; cùng đại diện Ủy ban Văn hóa và Xã hội, Ủy ban Pháp luật và Tư pháp của Quốc hội; đại diện các Bộ, ngành Trung ương như Bộ Công an, Bộ Quốc phòng, Bộ Nội vụ, Bộ Y tế, Bộ Tư pháp, Bộ GD&ĐT, Đài Truyền hình Việt Nam, Đài Tiếng nói Việt Nam..., cùng đại diện các tổ chức quốc tế, Đại sứ quán Australia, Hàn Quốc, và một số chuyên gia trong lĩnh vực gia đình và phòng, chống bạo lực gia đình.

Dự án được kỳ vọng sẽ góp phần nâng cao nhận thức xã hội, hoàn thiện chính sách và cơ chế thực thi Luật Phòng, chống bạo lực gia đình, qua đó thúc đẩy sự phát triển bền vững của gia đình Việt Nam trong giai đoạn mới.

T.SƯƠNG

Mời tham gia viết bài Báo *Văn Hóa Xuân Bính Ngọ 2026*

Chào đón Xuân mới 2026 và Tết Nguyên đán Bính Ngọ, Báo *Văn Hóa* xuất bản ấn phẩm đặc biệt cùng bạn đọc đón Tết, mừng Xuân.

Để ấn phẩm Báo Xuân *Văn Hóa* thật sự là món quà tinh thần ý nghĩa đầu năm, Ban Biên tập Báo *Văn Hóa* trân trọng kính mời các nhà văn, nhà báo, nhà nghiên cứu, cộng tác viên và bạn đọc trong và ngoài nước viết bài cộng tác.

Giai phẩm *Văn Hóa Xuân Bính Ngọ* tập trung vào các nội dung: Mừng Đảng, mừng Xuân, mừng đất nước vững bước tiến vào kỷ nguyên mới; khẳng định những thành tựu phát triển Văn hóa, Thông tin, Thể thao, Du lịch và Gia đình năm 2025 cũng như trong cả nhiệm kỳ 2020-2025; dự báo, triển vọng tốt đẹp của đất nước và ngành Văn hóa, Thể thao, Du lịch trong năm 2026 thực hiện Nghị quyết Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIV của Đảng; những bài viết về đời sống, sinh hoạt đặc sắc, mang đậm bản sắc văn hóa Việt Nam...

Bài viết gửi về Báo *Văn Hóa* theo địa chỉ email: baovanhoa@fpt.vn; phanthanhnam@gmail.com (xin ghi rõ: Bài tham gia *Văn Hóa Xuân Bính Ngọ 2026)*. Hạn cuối cùng gửi tin, bài là ngày 25.11.2025.

VĂN HÓA

CHỈ ĐẠO PHÁT TRIỂN NHÀ Ở XÃ HỘI, THỦ TƯỚNG PHẠM MINH CHÍNH:

Xử lý nghiêm hành vi môi giới trái phép, nhận tiền "chạy suất", "cò mồi"

Hôm qua 11.11, Thủ tướng Phạm Minh Chính, Trưởng ban Chỉ đạo Trung ương về chính sách nhà ở và thị trường bất động sản, chủ trì phiên họp thứ 3 của Ban Chỉ đạo. Đây là phiên họp thứ hai liên tiếp, sau phiên họp ngày 11.10, Ban Chỉ đạo tiếp tục tập trung thảo luận về phát triển đột phá nhà ở xã hội.

Thủ tướng chỉ đạo không để người dân phải "lòng vòng", mất thêm chi phí khi tiếp cận nhà ở xã hội Ảnh: NHẬT BẮC

Phát biểu kết luận, Thủ tướng Phạm Minh Chính nhấn mạnh ba mục tiêu quan trọng trong phát triển nhà ở xã hội: **Thứ nhất,** tháo gỡ khó khăn về thủ tục, quy trình, góp phần phát triển nhà ở xã hội, thị trường bất động sản công khai, minh bạch, bền vững vừa trước mắt vừa lâu dài. **Thứ hai,** để người dân được thụ hưởng, tiếp cận nhanh nhất, dễ nhất, rẻ nhất, thuận lợi nhất về nhà ở xã hội, không mất thời gian, công sức, không lòng vòng, mất thêm chi phí và đặc biệt không bị lừa đảo. "Chúng ta phải bàn, thống nhất, giải quyết bằng được những vướng mắc, tồn tại, hạn chế này", Thủ tướng nhấn mạnh.

Thứ ba, thúc đẩy phát triển nhà ở xã hội, phát triển thị trường bất động sản an toàn, lành mạnh, bền vững, góp phần ổn định kinh tế vĩ mô, kiểm soát lạm phát, thúc đẩy tăng trưởng, bảo đảm các cân đối lớn của nền kinh tế, đây cũng là một động lực của phát triển nhanh và bền vững. Nhắc lại các quan điểm, Thủ tướng nêu rõ phát triển nhà ở xã hội là chủ trương lớn, chính sách nhân văn của Đảng, Nhà nước, thể hiện tính tiến bộ, công bằng của xã hội, bảo đảm quyền có chỗ ở của người dân, "an cư lạc nghiệp". Đầu tư cho nhà ở xã hội là đầu tư cho sự phát triển của xã hội, của đất nước. Nhà ở xã hội không phải nằm ở nơi "khỉ ho cò gáy", "đầu thừa đuôi thẹo", xa trung tâm, mà phải đầy đủ hạ tầng giao thông, điện, nước, viễn thông, xã hội, y tế, văn hóa, giáo dục. Phát triển nhà ở xã hội không chỉ là phát triển nhà cao tầng ở đô thị, mà có thể là nhà ở thấp tầng.

"Ở bất kỳ nơi nào, tỉnh, thành nào, miễn người dân thuộc nhóm đối tượng được mua, thuê mua nhà ở xã hội có nhu cầu thì đều được tiếp cận nhà ở xã hội bình đẳng, thuận lợi nhất. Việc phát triển nhà ở xã hội cần sự chung tay của Nhà nước, cả hệ thống chính trị, doanh nghiệp, người dân, cộng đồng", Thủ tướng phát biểu. Bên cạnh những kết quả đã đạt được, Thủ tướng chỉ rõ những khó khăn vướng mắc hạn chế cần khắc phục, như nguồn cung nhà ở xã hội còn thiếu, chưa đáp ứng nhu cầu thực tế; chưa có ngân sách ưu đãi ổn định, lâu dài cho cả chủ đầu tư và người dân tiếp cận mua nhà ở xã hội; giá bán nhà ở xã hội hiện tại chưa phù hợp với đại đa số người dân có thu nhập thấp và trung bình. Quỹ đất dành cho phát triển nhà ở xã hội, nhìn chung phải nâng lên về chất lượng. Nhiều dự án nhà ở xã hội triển khai chậm; một số chủ đầu tư được lựa chọn không đủ năng lực tài chính, kinh nghiệm. Thủ tục hành chính phải nhanh hơn, cắt giảm nhiều hơn, đẩy mạnh triển khai "luồng xanh".

Về các nhiệm vụ, giải pháp chung thời gian tới, Thủ tướng yêu cầu tất cả các Bộ, ngành, địa phương, doanh nghiệp, chủ đầu tư, các chủ thể liên quan trên cơ sở chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn phải chủ động, tích cực, tổ chức thực hiện tốt các công việc để phát triển nhà ở xã hội theo quy định của pháp luật, kịp thời phát hiện, tháo gỡ các khó khăn, vướng mắc theo thẩm quyền, nếu vượt thẩm quyền thì báo cáo cấp có thẩm quyền. Về xác nhận đối tượng được thụ hưởng, Thủ tướng nêu rõ định hướng ai làm tốt thì giao việc cho người đó, trong đó các cơ quan, đơn vị xác nhận với nhân sự thuộc thẩm quyền quản lý, công an xã, phường xác nhận với lao động tự do, giảm tiền kiểm và tăng hậu kiểm, bảo đảm thuận lợi nhất có thể. Rà soát, thống nhất mẫu kê khai các đối tượng thụ hưởng cho đơn giản, dễ làm, dễ nộp; thủ tục thực hiện cả trực tiếp và trực tuyến, khuyến khích trực tuyến...

Sau khi chỉ đạo một số nhiệm vụ cụ thể, Thủ tướng yêu cầu người đứng đầu cấp ủy, chính quyền các cấp, những người "gần dân, sát dân, vì dân" tập trung thực hiện "5 bảo đảm": Bảo đảm chấn chỉnh kịp thời, tăng cường kỷ cương, minh bạch trong quy trình xét duyệt, mua - bán, cho thuê, thuê mua nhà ở xã hội; bảo đảm thanh tra, kiểm tra, phòng ngừa tiêu cực, lợi dụng chính sách để trục lợi, làm sai lệch mục tiêu nhân văn của chính sách; bảo đảm công bằng, đúng đối tượng, đúng tinh thần, đúng mục tiêu của chính sách, giá bán được tính đúng, tính đủ, tính kịp thời; bảo đảm phối hợp cơ quan chức năng xử lý nghiêm hành vi môi giới trái phép, nhận tiền "chạy suất", "cò mồi"; bảo đảm các doanh nghiệp có quỹ đất sạch được tạo điều kiện thuận lợi nhất để đóng góp, hợp tác cùng Nhà nước trong phát triển nhà ở xã hội.

Thủ tướng đề nghị các chủ đầu tư dự án nhà ở xã hội thực hiện nghiêm trình tự, thủ tục mua bán nhà ở xã hội; bảo đảm công bố công khai, minh bạch thông tin dự án; bảo đảm dự án đến đúng đối tượng, không để xảy ra sai phạm, tiêu cực; áp dụng các giải pháp công nghệ số để tạo thuận lợi cho người dân, giảm tập trung đông người, không để tình trạng quá tải hồ sơ mà người dân không được giải quyết, gây bức xúc dư luận; tổ chức thực hiện và có biện pháp kiểm soát chất lượng công trình nhà ở xã hội, bảo đảm đúng tiến độ, giá bán, đúng đối tượng thụ hưởng theo quy định; tối ưu hóa hoạt động đầu tư để giảm giá thành xây dựng nhưng vẫn phải đảm bảo tiêu chuẩn và các tiện ích, hạ tầng thiết yếu... Các cơ quan báo chí dành thời lượng thỏa đáng cho truyền thông chính sách, trong đó có chính sách nhà ở xã hội để người dân hiểu rõ và tạo đồng thuận cao trong xã hội.

P.V (tổng hợp)

Vịnh Hạ Long đón hai du thuyền hạng sang với 3.100 du khách

Trong hai ngày 11-12.11, Cảng tàu khách quốc tế Hạ Long (phường Bãi Cháy, Quảng Ninh) liên tiếp đón hai du thuyền hạng sang Westerdam (quốc tịch Hà Lan) và Star Voyager (quốc tịch Bahamas), chở trên 3.100 hành khách và thuyền viên đến tham quan vùng di sản Quảng Ninh.

Ngay sau khi cập cảng, du khách tàu Westerdam đã tham quan các điểm đến nổi tiếng như vịnh Hạ Long, khu danh thắng Yên Tử, city tour Hạ Long; một số đoàn di chuyển tới Hà Nội và Vĩnh Bảo (Hải Phòng) để khám phá các điểm đến văn hóa, lịch sử đặc trưng của đồng bằng Bắc Bộ. Hai du thuyền Westerdam và Star Voyager đều là "khách quen" của Cảng tàu khách quốc tế Hạ Long. Trong năm 2025, Star Voyager đã có 4 lần ghé cảng, còn Westerdam đánh dấu chuyến cập bến đầu tiên vào năm 2025, trước đó tàu đã 2 lần đến đây vào năm 2024. Việc các hãng tàu biển quốc tế lớn liên tục chọn Hạ Long làm điểm dừng chân cho thấy sức hấp dẫn ngày càng tăng của thành phố di sản trên bản đồ du lịch biển cao cấp quốc tế.

Từ đầu năm đến hết tháng 10.2025, Cảng tàu khách quốc tế Hạ Long đã đón 44 chuyến tàu biển quốc tế, với tổng lượng khách đạt 56.647 lượt, tăng 9% so với cùng kỳ năm trước. Du khách chủ yếu đến từ châu Âu, Mỹ và Trung Quốc, cho thấy đà phục hồi mạnh mẽ của phân khúc du lịch hạng sang. Ông Phạm Văn Hiệp, Giám đốc Cảng tàu khách quốc tế Hạ Long cho biết: Việc liên tiếp đón các siêu tàu khách quốc tế cập cảng đang minh chứng rõ nét cho sự khởi sắc của dòng khách du lịch quốc tế đến Việt Nam qua đường biển. Hạ Long đang trở lại mạnh mẽ trên bản đồ du lịch khu vực, khẳng định vị thế cửa ngõ kết nối thế giới với di sản Việt Nam. Phía cảng tàu sẽ tiếp tục hợp tác chặt chẽ với các hãng tàu và đối tác lữ hành quốc tế để mở rộng hải trình, đa dạng hóa sản phẩm và mang đến những trải nghiệm đậm bản sắc Việt Nam cho mỗi du khách đặt chân đến Hạ Long.

Trong 2 tháng còn lại của năm 2025, ngành Du lịch Quảng Ninh phấn đấu thu hút khoảng 2,77 triệu lượt khách, tổng thu du lịch 8.638 tỉ đồng để hoàn thành mục tiêu cả năm đón 21,2 triệu lượt khách và tổng thu 58.000 tỉ đồng. Đại diện Cảng tàu khách quốc tế Hạ Long cho biết, mùa cao điểm du lịch tàu biển thường kéo dài từ tháng 10 năm trước đến tháng 4 năm sau, du khách lựa chọn các hành trình dài ngày qua nhiều điểm đến. Dự kiến, trong tháng 11, cảng tàu sẽ đón 10 chuyến tàu quốc tế. Tính đến hết năm, tổng số lượng chuyến tàu cập cảng sẽ lên 23 chuyến, mang theo khoảng 32.000 lượt khách, nâng tổng lượng khách tàu biển quốc tế năm 2025 lên gần 90.000 lượt. Đây là con số kỷ lục, khẳng định vai trò trung tâm của Quảng Ninh trong chiến lược phát triển du lịch tàu biển quốc gia.

B.H

Tuyệt đối không thử, sử dụng "Pod Chill"

● LÊ DUY

Cục An ninh mạng và phòng, chống tội phạm sử dụng công nghệ cao (Bộ Công an) vừa đưa ra khuyến cáo đối với thanh niên: Tuyệt đối không thử, đừng vì tò mò hay những lời rủ rê của bạn bè mà thử, sử dụng "Pod Chill".

Lượng thuốc lá điện tử, thuốc lá nung nóng "Pod Chill" bị lực lượng chức năng bắt giữ Ảnh: A.N

Mới đây, Trung tâm Chống độc (Bệnh viện Bạch Mai) vừa tiếp nhận một bệnh nhân nam 15 tuổi nhập viện trong tình trạng toát mồ hôi, sùi bọt mép, chân tay co quắp và co giật. Người nhà bệnh nhân cho biết, thiếu niên này có tiền sử hút thuốc lá điện tử hơn một năm. Gần đây, qua mạng xã hội, em này đã thử một loại thuốc lá điện tử mới, có chứa tinh dầu cần sa. Ngay từ lần sử dụng đầu tiên, em đã có biểu hiện buồn nôn, chóng mặt, tay chân bủn rủn.

Ngộ độc vì dùng thuốc lá điện tử chứa cần sa

TS.BS Nguyễn Trung Nguyên, Giám đốc Trung tâm Chống độc, Bệnh viện Bạch Mai cho biết, qua thăm khám lâm sàng và thực hiện các chỉ định chiếu chụp và xét nghiệm cận lâm sàng, bệnh nhân được đánh giá ban đầu mắc hội chứng serotonin điển hình do các chất ma túy kích thích trong thuốc lá điện tử gây ra, biểu hiện bệnh nhân bị lẫn lộn, vã mồ hôi, co giật.

Sau khi bệnh nhân tỉnh táo trở lại, việc tiếp xúc nói chuyện và khám cho thấy bệnh nhân bình thường. Nhưng do tính chất phức tạp của thuốc lá điện tử, các bác sĩ đã chủ động cho kiểm tra kỹ hơn và phát hiện bệnh nhân có nhiều tổn thương, rối loạn: Suy thận nhẹ, giãn thất (tim) trái… Kết quả chụp cộng hưởng từ não cho thấy tổn thương não chất trắng hai bên, các trắc nghiệm tâm lý cho thấy có trầm cảm, lệch lạc nhân cách, rối loạn nghi bệnh, hoang tưởng, lo âu, suy nhược tâm thần, tâm thần phân liệt, hưng cảm. Mặc dù xét nghiệm ma túy bằng test nhanh trong nước tiểu để tìm các ma túy thường gặp thì âm tính. Tuy nhiên mẫu tinh dầu thuốc lá của bệnh nhân mang đến đã được xét nghiệm và phát hiện thấy chất 5F-ADB, đây là một loại ma túy tổng hợp thế hệ mới, có tác dụng mạnh lên thần kinh, tâm thần, tim mạch…, và độc tính với cơ thể chưa được con người biết đầy đủ. Sau 10 ngày điều trị tại Trung tâm Chống độc, bệnh nhân đã được chuyển sang Viện Sức khỏe tâm thần để tiếp tục điều trị rối loạn tâm thần.

Theo thiếu niên này, dù thuốc lá điện tử là mặt hàng cấm nhưng việc mua bán vẫn diễn ra bình thường. Chỉ khác là, thay vì mua trực tiếp ở cửa hàng thì mọi hoạt động được diễn ra trên mạng. Nếu khách có nhu cầu, kể cả loại có chứa tinh dầu cần sa, người bán vẫn có thể cung cấp.

Lôi kéo người dùng bằng chiêu trò dùng thử miễn phí

Cục An ninh mạng và phòng, chống tội phạm sử dụng công nghệ cao cho biết, trong những năm gần đây, một hình thức ma túy mới mang tên "Pod Chill" đang âm thầm len lỏi vào đời sống giới trẻ Việt dưới vỏ bọc của một loại thuốc lá điện tử. Là một loại "núp bóng", "Pod Chill" được ngụy trang một cách tinh vi để qua mặt các cơ quan chức năng, phụ huynh, nhà trường và đánh lừa người tiêu dùng, đặc biệt là thanh thiếu niên và học sinh.

Với những lời quảng cáo về một sản phẩm mang lại cảm giác "phê pha", thư giãn tức thì, "Pod Chill" đã nhanh chóng trở thành mối đe dọa, gây ra những hậu quả nghiêm trọng về sức khỏe thể chất và tâm thần cho người sử dụng. Các đối tượng thường sử dụng mạng xã hội để quảng cáo, lôi kéo người dùng bằng những chiêu trò như cho dùng thử miễn phí hoặc trả "hoa hồng" để mở rộng mạng lưới phân phối. Các đối tượng quảng cáo rằng "Pod Chill" chỉ là một loại tinh dầu thuốc lá điện tử thông thường không gây nghiện, mang hương vị của các loại trái cây, giúp người dùng giảm căng thẳng, dễ ngủ và tăng sự tập trung. "Tuy nhiên, thực tế tinh dầu trong "Pod Chill" thực chất là một hỗn hợp hóa chất chứa ma túy như tinh dầu cần sa, có khả năng tạo ảo giác, kích thích. Các chất này có thể bao gồm cả cannabinoid tổng hợp bị cấm sử dụng theo quy định của pháp luật Việt Nam", Cục An ninh mạng và phòng, chống tội phạm sử dụng công nghệ cao cảnh báo.

Việc sử dụng "Pod Chill" có thể để lại những tác động tiêu cực đến sức khỏe người dùng. Ghi nhận từ các trường hợp người sử dụng "Pod Chill" cho thấy, người sử dụng có thể gặp phải các triệu chứng như: Rối loạn tâm thần và hành vi nên dễ cáu gắt, cảm xúc không ổn định, hay lo âu và bồn chồn. Tình trạng này có thể kéo dài, dẫn đến những hành vi bất thường, mất kiểm soát, thậm chí là các ảo giác kéo dài… Người sử dụng còn bị suy nhược cơ thể, gây buồn nôn, đau đầu và mất nước, khiến cơ thể mệt mỏi, suy yếu. Ngoài ra, "Pod Chill" có khả năng gây nghiện, khiến người dùng bị lệ thuộc, khi không sử dụng sẽ cảm thấy bồn chồn, bứt rứt, khó chịu. Thậm chí có nguy cơ ngộ độc khi sử dụng quá liều hoặc sử dụng các sản phẩm "Pod Chill" không rõ nguồn gốc, dẫn đến ngộ độc cấp tính, gây tổn thương phổi và các cơ quan nội tạng khác, thậm chí dẫn đến tử vong.

Trước những hiểm họa khôn lường từ "Pod Chill", các cơ quan chức năng đã và đang tích cực vào cuộc đấu tranh, ngăn chặn, triệt phá nhiều đường dây mua bán loại ma túy nguy hiểm này. Đặc biệt, để bảo vệ sức khỏe cộng đồng, nhất là thế hệ trẻ, Quốc hội Việt Nam đã thông qua Nghị quyết 173/2024/QH15 về việc cấm hoàn toàn việc sản xuất, kinh doanh, nhập khẩu, chứa chấp, vận chuyển, sử dụng thuốc lá điện tử, thuốc lá nung nóng, các loại khí, chất gây nghiện từ ngày 1.1.2025. Do đó, để bảo vệ bản thân và cộng đồng, mỗi cá nhân, đặc biệt là học sinh sinh viên, thanh niên cần nâng cao tinh thần cảnh giác, tuyệt đối không thử, đừng vì tò mò hay những lời rủ rê của bạn bè mà thử sử dụng "Pod Chill", dù chỉ một lần.

Bên cạnh đó, các bạn trẻ hãy cảnh giác với các sản phẩm không rõ nguồn gốc, các loại thuốc lá điện tử, tinh dầu được bán trôi nổi trên mạng, không có nhãn mác và thông tin sản phẩm rõ ràng. Đồng thời, hãy chia sẻ những thông tin, cảnh báo về tác hại của "Pod Chill" cho bạn bè và người thân để cùng nhau phòng tránh. Cục An ninh mạng và phòng, chống tội phạm sử dụng công nghệ cao cũng khuyến cáo, gia đình và nhà trường vẫn luôn đóng vai trò quan trọng trong việc giáo dục, trang bị cho con em mình những kiến thức cần thiết về tác hại của ma túy. Đồng thời, phụ huynh, thầy cô cần thường xuyên quan tâm, giám sát để sớm phát hiện con em mình có dấu hiệu sử dụng các loại thuốc lá điện tử, đặc biệt là "Pod chill", để kịp thời có biện pháp ngăn chặn. ■

Tháng hành động vì bình đẳng giới và phòng ngừa bạo lực giới

Hôm qua 11.11 tại Hà Nội, Bộ Nội vụ chủ trì, phối hợp với Cơ quan Liên Hợp Quốc về bình đẳng giới và trao quyền cho phụ nữ (UN Women) tổ chức Lễ phát động Tháng hành động vì bình đẳng giới và phòng ngừa, ứng phó với bạo lực trên cơ sở giới năm 2025. Đây là hoạt động khởi đầu cho đợt cao điểm truyền thông trong Tháng hành động quốc gia bắt đầu từ ngày 15.11 đến ngày 15.12 với chủ đề "Bình đẳng giới và an toàn cho phụ nữ và trẻ em gái trong kỷ nguyên số".

Tại buổi lễ, Thứ trưởng Bộ Nội vụ Nguyễn Thị Hà cho rằng: "Kỷ nguyên số sẽ tạo ra cơ hội và môi trường học tập, làm việc linh hoạt, hiệu quả hơn, tăng khả năng tiếp cận các nguồn lực giáo dục, việc làm từ xa, tiếp cận dễ dàng hơn với cơ hội kinh doanh mà không bị giới hạn về địa lý, cân bằng tốt hơn giữa công việc xã hội và gia đình. Đây cũng là điều kiện để phụ nữ tham gia tiếng nói và tạo mạng lưới kết nối giúp họ mở rộng nhận thức, thay đổi phương thức làm việc, khẳng định tốt hơn vai trò, vị thế của mình trong công việc và cuộc sống. Bên cạnh những cơ hội, quá trình chuyển đổi số cũng đặt ra những nguy cơ, thách thức. Phụ nữ và trẻ em gái vẫn là đối tượng dễ bị tổn thương trên môi trường số như dễ bị lừa đảo, dụ dỗ, quấy rối bằng ngôn từ định kiến, xúc phạm hoặc bị gửi các hình ảnh, video, âm thanh có nội dung nhạy cảm, tống tiền, bắt nạt, bắt cóc trực tuyến…".

Bà Pauline Tamesis, Điều phối viên thường trú Liên Hợp Quốc tại Việt Nam chia sẻ: "Những con số này không chỉ là dữ liệu thống kê mà là những cuộc đời thật đang bị ảnh hưởng bởi bạo lực, bóc lột và đe dọa trên mạng. Đằng sau mỗi con số là một bé gái, bé trai hoặc một người phụ nữ, những người có quyền được sống an toàn, được tôn trọng và được bảo vệ nhân phẩm. Bóc lột tình dục trẻ em trên mạng và bạo lực giới trên không gian số là những mắt xích trong chuỗi hành vi gây hại, đòi hỏi sự phối hợp hành động, lấy người bị bạo lực và trẻ em làm trung tâm, cùng với các dịch vụ chuyên biệt và cơ chế trách nhiệm chung".

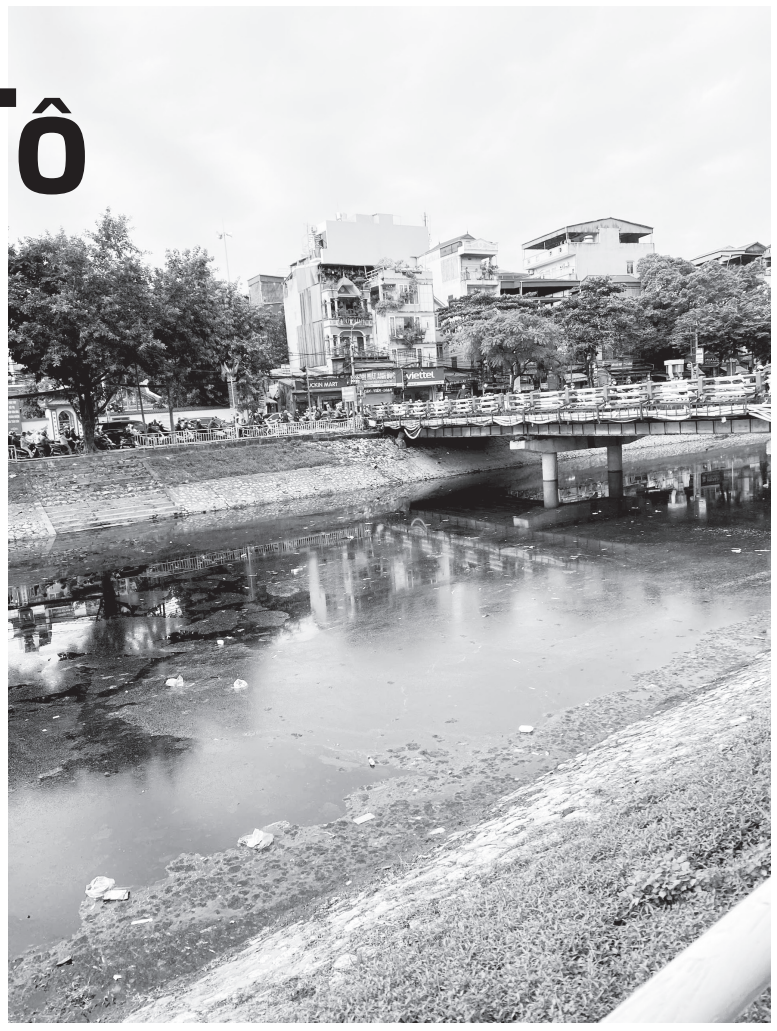
Nhằm tăng cường thực hiện bình đẳng giới và đảm bảo an toàn cho phụ nữ và trẻ em gái trong kỷ nguyên chuyển đổi số, Thứ trưởng Nguyễn Thị Hà nhấn mạnh: "Bộ Nội vụ đã ban hành các Kế hoạch chuyển đổi số để triển khai nhiều biện pháp, chính sách ứng dụng công nghệ số trong quá trình thực thi công vụ, đảm bảo an sinh xã hội, tăng năng lực phục vụ người dân đồng thời cũng tiết kiệm thời gian và chi phí vận hành". B.N

SAU DỰ ÁN BỔ CẬP LÀM SẠCH NƯỚC SÔNG TÔ LỊCH:

Bao giờ "Nước sông Tô vừa trong vừa mát"?

● Bài, ảnh: VĂN SỸ

Đầu tháng 9 vừa qua, những dòng nước đầu tiên từ Hồ Tây đã chảy vào sông Tô Lịch với nỗ lực cải tạo và làm sạch dòng sông vốn đã ô nhiễm nặng nề trong suốt nhiều thập kỷ. Thời gian đầu, dòng sông đã phần nào thay đổi, nước bỗng trở nên xanh hơn mang theo hy vọng hồi sinh cho con sông lịch sử, giống với câu ca "Nước sông Tô vừa xanh vừa mát"…

Một đoạn sông Tô Lịch đang bị nhuốm màu đen kịt trở lại

Tuy nhiên, vào những ngày đầu tháng 11, qua khảo sát dọc tuyến chúng tôi nhận thấy dòng sông Tô dường như quay lại nguyên trạng ban đầu. Màu nước đen đục, rác nổi lềnh bềnh, mùi hôi bốc lên, người dân lắc đầu. Nhìn thấy cảnh tượng này, nhiều người dân không khỏi bức xúc vì đang hy vọng nay phải thất vọng.

Vừa hồi sinh lại buồn…

Điểm mở cống bổ cập nước từ Hồ Tây nằm trên đường Trích Sài, trực tiếp đổ vào sông Tô Lịch tại phường Nghĩa Đô. Đây là "cửa ngõ" của sự hy vọng hồi sinh dòng sông "chết". Theo người dân sở tại, "đã gần một tháng nay không còn xuất hiện việc bổ sung nước cho dòng sông". Ngay tại đầu nguồn đường ống nước đã xuất hiện hôi thối bốc nồng nặc.

Người dân thường xuyên đi bộ buổi sáng cho biết, kể từ khi có dòng nước Hồ Tây bổ cập, sông Tô đã giảm hẳn mùi hôi, nhưng khi nước ngừng đổ vào, rác thải lại tồn đọng và khí bùn phân hủy xộc lên khiến không khí ô nhiễm hơn. Ông Nguyễn Văn Toàn, 60 tuổi, một người dân ở quận Cầu Giấy cho hay: "Ban đầu người dân vui lắm vì nước sông Tô Lịch đã bớt mùi, xuất hiện màu xanh, nhưng từ khi không bổ cập nước từ Hồ Tây nữa, dòng nước tiếp tục đọng, mùi hôi bốc lên rất khó chịu. Mỗi sáng chạy bộ tôi cảm thấy rất mệt vì mùi hôi bốc ngược lên". Di chuyển dọc bờ sông từ phường Nghĩa Đô chúng tôi nhận thấy, không còn nước bổ cập, nước sông Tô lại đen đục đọng lại, bề mặt nổi đầy bọt tăm khí từ quá trình phân hủy bùn và rác thải. Váng dày đặc hình thành, lâu ngày không được cuốn trôi, tạo nên lớp màng bẩn thỉu. Tại những khu vực ống xử lý nước thải, nghịch lý lộ rõ là nước thải chảy liên tục ra sông mang theo cặn bã, rác vụn đọng lại.

Bà Ngô Thị Lan bán trà đá bên bờ sông Tô đoạn Kim Giang than vãn: "Gần tháng nay, dòng nước sông Tô Lịch lại xuất hiện màu đen, mùi hôi cũng bốc lên, khách ngồi uống nước cạnh sát bờ sông phải bịt mũi mỗi khi có gió. Mới đầu, nước trong cuốn trôi rác, mùi giảm hẳn, nhưng giờ thì nhếch nhác như cũ". Về cuối sông, tại khu vực cầu Lủ, tình hình còn nghiêm trọng hơn. Rác thải đọng lại dày đặc trên bề mặt kèm theo rêu mốc lan rộng, gây nên ô nhiễm. Mắt thường dễ dàng thấy vô số túi ni lông, chai nhựa, thậm chí đồ gia dụng trôi nổi. Hai bên bờ sông tồn tại nhiều điểm tập kết rác tự phát lẫn chính thức của công ty môi trường. Dù một số bãi đã được che chắn bằng bạt kỹ lưỡng, nhưng thói quen xả rác bừa bãi của người dân vẫn khiến rác vương vãi xung quanh, làm mất mỹ quan đô thị. Mùa ẩm mốc hiện tại càng thúc đẩy quá trình phân hủy, sinh ra kí sinh trùng độc hại, đe dọa sức khỏe cộng đồng.

Sông Tô Lịch ở đoạn phường Hoàng Liệt nước như càng đen kịt hơn, rác thải bủa vây, mùi hôi bốc lên càng mạnh. Ông Ngô Đức Mận, người dân sinh sống ở đây cho biết, nghe tin có dự án bổ cập nước làm sạch sông Tô, cộng đồng xung quanh kỳ vọng lắm bởi có một ngày nước sông Tô sẽ xanh trong như cách đây vài chục năm. "Nào ngờ đầu chưa xuôi, đuôi vẫn chưa lọt. Không biết đến khi nào nước sông Tô bớt đen, thay vào đó màu xanh trong để người dân chúng tôi được thưởng ngoạn", ông Mận mong muốn.

Phương án "cấp cứu" mới

Dự án cấp nước Hồ Tây vào sông Tô Lịch được khởi động cách đây hai tháng. Nước từ Hồ Tây giàu oxy hơn, được kỳ vọng pha loãng ô nhiễm, cải thiện chất lượng nước sông Tô. Theo báo cáo ban đầu của Sở Xây dựng Hà Nội, giai đoạn thử nghiệm đã giảm đáng kể nồng độ BOD (nhu cầu oxy sinh học) và COD (nhu cầu oxy hóa học), đồng thời cuốn trôi hàng tấn rác bề mặt. Tuy nhiên, sự gián đoạn hiện tại (hơn hai tuần không xả nước cấp, trong khi ống xả thải vẫn hoạt động) đã lộ rõ những bất cập. Nghịch lý này không chỉ làm vô hiệu hóa nỗ lực cải thiện mà còn đẩy ô nhiễm lên mức cao hơn, với váng bẩn, rác đọng và mùi hôi lan tỏa.

Gần đây, UBND TP Hà Nội đã quyết định thay đổi nghiên cứu triển khai lấy nước từ sông Hồng bổ cập cho sông Tô Lịch theo phương án chạy dọc đường Võ Chí Công để làm dự án khẩn cấp; triển khai nghiên cứu phương án mới theo đề xuất của Sở Xây dựng và Ban quản lý dự án đầu tư xây dựng công trình hạ tầng kỹ thuật và nông nghiệp. Cụ thể sẽ lấy nước sông Hồng bổ cập cho sông Tô Lịch theo hướng từ trạm bơm Thụy Phương đến Phạm Văn Đồng (qua kênh Thụy Phương hiện tại) tới khu đô thị Tây Hồ Tây, vành đai 2.5 đường Hoàng Quốc Việt ra sông Tô Lịch. Với cách này chiều dài từ trạm bơm đến sông Tô Lịch khoảng 7 km, trong đó 3 km đi theo mương hở, 4 km đi theo cống hiện nay… Đây được xem là dự án có thể góp phần xoay chuyển tình trạng hiện nay của sông Tô Lịch, nhưng cần chờ đợi thời gian, còn bao giờ triển khai thực hiện, góp phần mang lại nguồn nước tươi xanh thì chưa biết đến khi nào.

Trong khi nước sông Tô vẫn mang một màu đen kịt với mùi hôi thối bốc lên thì mới đây UBND thành phố Hà Nội đã có tờ trình gửi HĐND phê duyệt dự án điều chỉnh chủ trương đầu tư dự án cải tạo, chỉnh trang, tái thiết công viên tuyến hai bên sông Tô Lịch, gồm những hạng mục như sân đường, vỉa hè, quảng trường, tường kè chắn bồn cây, đường dạo ven sông… Sơ bộ tổng mức đầu tư của dự án hơn 4.665 tỉ đồng. Nhìn những bản phối cảnh công viên tuyến hai bên sông Tô Lịch, nhiều người dân tỏ ra rất hồ hởi, thích thú, tuy nhiên họ cũng bày tỏ sự nghi ngại rằng, thực trạng nước sông Tô Lịch hàng chục năm nay bị ô nhiễm, nay vẫn chưa giải quyết được triệt để, trả lại cho dòng sông lịch sử một dáng hình mới, thì làm sao có thể nghĩ tới viễn cảnh đẹp như mơ đến thế. ■

Sắp tới có mưa vừa, mưa to, Huế chủ động ứng phó từ sớm từ xa

Ban Chỉ huy Phòng thủ dân sự TP Huế vừa ra công văn yêu cầu các đơn vị, địa phương tập trung khắc phục hậu quả mưa lũ vừa qua và chủ động phòng tránh, ứng phó mưa lớn, sạt lở đất. Dự báo, tổng lượng mưa từ đêm 11-20.11 trên địa bàn TP Huế phổ biến 500-600mm, vùng núi 700-900mm, có nơi trên 1.000mm. Đặc biệt, từ ngày 15-20.11 và những ngày cuối tháng 11.2025, do chịu ảnh hưởng của không khí lạnh tăng cường và sau đó được bổ sung mạnh hơn, kết hợp với nhiễu gió Đông trên cao nên trên địa bàn thành phố có mưa vừa, mưa to, có nơi mưa rất to.

Theo Đài Khí tượng Thủy văn TP Huế, mưa lớn có khả năng gây ra lũ, lũ lụt, lũ quét và sạt lở, trượt lở đất đá ở vùng đồi núi và ven các sông suối. Nguy cơ cao gây ra ngập, ngập lụt ở vùng thấp trũng thuộc hạ lưu các sông trên toàn thành phố; mưa với cường suất lớn có thể gây ngập úng đô thị diện rộng toàn thành phố, đặc biệt là ở khu vực trung tâm thành phố. Không khí lạnh tăng cường gây ra gió mạnh, sóng lớn trên biển gây nguy hiểm cho tàu thuyền và các hoạt động trên biển, vùng ven biển. Để chủ động, sẵn sàng ứng phó với mưa lớn từ sớm, từ xa, không để bị động, bất ngờ, Ban Chỉ huy Phòng thủ dân sự TP Huế đề nghị các cơ quan, đơn vị và địa phương tiếp tục khẩn trương khắc phục hậu quả mưa lũ vừa qua, sớm ổn định đời sống nhân dân, khôi phục sản xuất, kinh doanh; thường xuyên theo dõi, cập nhật diễn biến mưa lớn trên các phương tiện thông tin đại chúng để chủ động phòng tránh mưa lớn, sạt lở đất.

Thủ trưởng các đơn vị, các thành viên Ban Chỉ huy Phòng thủ dân sự theo nhiệm vụ đã phân công, chủ động tổ chức kiểm tra, chỉ đạo, đôn đốc các địa phương triển khai khắc phục hậu quả mưa lũ vừa qua; khẩn trương huy động lực lượng, cán bộ, nhân viên tham gia dọn vệ sinh khắc phục hậu quả mưa lũ; đồng thời tiếp tục theo dõi sát thông tin dự báo, diễn biến mưa lớn; chủ động rà soát phương án ứng phó mưa lớn sắp đến của ngành, lĩnh vực theo nhiệm vụ thẩm quyền được giao, không để bị động bất ngờ trong mọi tình huống. Thường xuyên thông báo cho chủ thuyền, thuyền trưởng được biết về gió mạnh trên biển để có kế hoạch sản xuất phù hợp.

Các xã, phường tăng cường tuyên truyền, hướng dẫn người dân chủ động ứng phó với mưa lớn; khẩn trương rà soát bổ sung phương án ứng phó đợt mưa lớn sắp đến; căn cứ cấp độ rủi ro và diễn biến thiên tai tại địa phương, quyết định sơ tán người dân ở những nơi nguy hiểm. Các chủ đập, hồ chứa nước thủy lợi, thủy điện tiếp tục thực hiện nghiêm túc vận hành hồ chứa; rà soát xây dựng phương án vận hành, điều tiết cụ thể theo các kịch bản mưa dự báo; đặc biệt là đối với tình huống mưa lớn từ ngày 15-20.11, nhằm chủ động kế hoạch vận hành hợp lý, vừa bảo đảm an toàn hồ chứa vừa góp phần giảm lũ cho vùng hạ du.

P.V

Hội thi "Món ngon miền Non nước"

Nhằm tiếp tục tạo sân chơi thường niên, lành mạnh, bổ ích, thắt chặt đoàn kết; tăng cường sự hiểu biết, chia sẻ kinh nghiệm trong lĩnh vực đầu bếp của các đơn vị kinh doanh du lịch, nhà hàng, khách sạn, các địa điểm du lịch cộng đồng trên địa bàn; tìm kiếm các món ngon đặc sắc, truyền thống mang đậm nét văn hóa, đặc trưng của địa phương để quảng bá, giới thiệu với du khách và nhân dân trong và ngoài tỉnh, Sở VHTTDL tỉnh Cao Bằng sẽ tổ chức Hội thi Sáng tạo Ẩm thực Du lịch "Món ngon miền Non nước" tỉnh Cao Bằng năm 2025 vào ngày 29.11, tại phố đi bộ Kim Đồng, phường Thục Phán.

Nội dung thi năm nay có sự khác biệt so với những năm trước, đó là mỗi xã, phường thành lập 1 đội tham gia dự thi gồm 4 thành viên, trong đó 1 cán bộ phòng Văn hóa - Xã hội là đội trưởng; 1 bếp chính, 2 bếp phụ tại các khách sạn/nhà hàng/cửa hàng/điểm du lịch cộng đồng/homestay trên địa bàn. Mỗi đơn vị tự lựa chọn 2 món ăn đặc sắc (món chính trong bữa ăn), thường được chế biến để phục vụ khách quốc tế và trong nước để dự thi. Các món ăn thuộc các hệ thực phẩm khác nhau như gia súc, gia cầm, thủy sản, kết hợp rau, củ, quả... Khuyến khích sử dụng nguyên vật liệu có nguồn gốc xuất xứ tại địa phương.

MINH THU

An Giang hướng đến du lịch xanh

Hiệp hội Du lịch tỉnh An Giang vừa tổ chức Hội thảo "Chuyển đổi số - Chuyển đổi xanh doanh nghiệp du lịch An Giang" với sự tham dự của các chuyên gia, nhà quản lý, doanh nghiệp du lịch và các đơn vị công nghệ trong khu vực.

Ông Nguyễn Vũ Khắc Huy, Chủ tịch Hiệp hội Du lịch An Giang nhấn mạnh: "Ngày nay, chuyển đổi số không còn là khẩu hiệu, mà đã trở thành năng lực vận hành cốt lõi của mọi doanh nghiệp hiện đại. Với ngành Du lịch chuyển đổi số và chuyển đổi xanh không phải là hai xu hướng riêng lẻ, mà là hai mặt của một chiến lược sống còn. Khách du lịch hiện nay không chỉ "đi để ngắm", mà đi để trải nghiệm, để sống xanh; doanh nghiệp không còn chỉ "bán tour", mà phải bán câu chuyện, bán giá trị và sự bền vững; còn điểm đến không chỉ cần "đẹp", mà phải thông minh, sạch, an toàn và có trách nhiệm với môi trường".

Hội thảo được xem là bước đi quan trọng trong lộ trình hiện thực hóa mục tiêu chuyển đổi kép (số và xanh), giúp du lịch An Giang phát triển bền vững, thông minh và thân thiện với môi trường. Đây cũng là dịp để các bên chia sẻ kinh nghiệm, kết nối nguồn lực và định hình tầm nhìn mới cho du lịch An Giang trong giai đoạn tới.

L.HƯƠNG

ĐẠI HỘI ĐỒNG UN TOURISM LẦN THỨ 26:

"Bức tranh mới" của du lịch thế giới và dấu ấn Việt Nam

● **NGHIÊM HÙNG - CẨM TÚ** ***(từ Saudi Arabia)***

Đại hội đồng Tổ chức Du lịch Liên Hợp Quốc (UN Tourism) lần thứ 26 đã khép lại tại Riyadh (Saudi Arabia), mở ra một chương mới cho ngành Du lịch toàn cầu trong kỷ nguyên phát triển bền vững.

Các đại biểu tham dự Đại hội đồng UN Tourism 26

Tầm nhìn bền vững

Phiên họp Đại hội đồng UN Tourism lần thứ 26 diễn ra từ ngày 7-11.11 tại Saudi Arabia có sự tham gia của khoảng 1.400 đại biểu đến từ 148 quốc gia, vùng lãnh thổ. Các quốc gia thành viên, các tổ chức quốc tế và doanh nghiệp hàng đầu thế giới đã cùng xác lập định hướng chiến lược nhằm đưa du lịch trở thành động lực phục hồi kinh tế, gắn với trách nhiệm xã hội, chuyển đổi xanh và bình đẳng giới. Trong không khí đó, Việt Nam tiếp tục khẳng định vai trò đối tác tích cực, năng động và đáng tin cậy trong cộng đồng du lịch quốc tế.

Sau nhiều phiên thảo luận toàn thể và chuyên sâu, Đại hội đồng đã thống nhất mục tiêu trọng tâm: Tái cấu trúc hệ sinh thái du lịch toàn cầu hướng tới bền vững, sáng tạo và hài hòa với môi trường. Báo cáo của UN Tourism cho thấy, du lịch hiện đóng góp khoảng 11.000 tỉ USD vào GDP thế giới, tạo việc làm cho 357 triệu lao động, minh chứng cho sức mạnh kinh tế to lớn của ngành.

Đại hội đồng lần này đi vào lịch sử khi lần đầu tiên tổ chức du lịch lớn nhất thế giới có lãnh đạo nữ đảm nhiệm vị trí cấp cao. Tại kỳ họp, các thành viên nhất trí bầu bà Shaikha Al Nowais giữ chức Tổng Thư ký UN Tourism nhiệm kỳ 2026-2029, nữ lãnh đạo đầu tiên trong lịch sử gần 50 năm của Tổ chức Du lịch Liên Hợp Quốc. Sự kiện này phản ánh xu hướng chuyển đổi trong tư duy quản trị toàn cầu, đề cao vai trò của phụ nữ trong hoạch định chính sách và phát triển du lịch. Tại nhiều phiên họp, các đại biểu đều thống nhất rằng phụ nữ chính là lực lượng tiên phong trong sáng tạo, gìn giữ văn hóa bản địa và thúc đẩy bình đẳng cơ hội trong ngành công nghiệp không khói. Đây cũng là biểu tượng cho sự thay đổi sâu sắc mà UN Tourism hướng tới, từ cơ cấu nhân sự đến nội hàm phát triển.

Phát biểu tại Đại hội đồng, tân Tổng Thư ký UN Tourism nhiệm kỳ 2026-2029 bày tỏ niềm vinh dự và tự hào khi được tín nhiệm đảm nhận trọng trách mới. Bà nhấn mạnh việc tổ chức Đại hội đồng thể hiện tình hữu nghị, là cầu nối giữa các quốc gia thành viên. Đồng thời phản ánh tầm nhìn chung của cộng đồng du lịch quốc tế, tinh thần đoàn kết, hợp tác và khát vọng xây dựng ngành Du lịch nhân văn, sáng tạo và bền vững hơn. Bà Shaikha Al Nowais cho biết, sẽ tập trung vào 5 ưu tiên cốt lõi, chiến lược gồm: Du lịch có trách nhiệm, nâng cao năng lực, ứng dụng công nghệ vì lợi ích chung, tài chính sáng tạo và quản trị thông minh, nhằm đưa ngành Du lịch phát triển toàn diện, kiên cường và đặt con người làm trung tâm.

Đại hội đồng đã quyết định địa điểm và chủ đề của Ngày Du lịch Thế giới (27.9) trong hai năm tới: Năm 2026 tổ chức tại El Salvador với chủ đề "Chương trình nghị sự số và Trí tuệ nhân tạo trong tái định hình du lịch"; năm 2027 tổ chức tại Cabo Verde với chủ đề "Chuyển đổi du lịch thông qua giáo dục". Đại hội đồng UN Tourism lần thứ 27 sẽ được tổ chức tại Dominican vào năm 2027.

Việt Nam là điểm sáng từ khu vực châu Á - Thái Bình Dương

Tham dự Đại hội đồng, đoàn Việt Nam do Thứ trưởng Bộ VHTTDL Hồ An Phong dẫn đầu đã có nhiều đóng góp thiết thực, thể hiện tư duy đổi mới trong định hướng phát triển du lịch xanh và hội nhập quốc tế.

Với 9 di sản thế giới và 16 di sản phi vật thể được UNESCO công nhận, Việt Nam được nhìn nhận như một mô hình kết hợp hài hòa giữa bảo tồn văn hóa và phát triển kinh tế du lịch. Việc triển khai chính sách thị thực linh hoạt, thúc đẩy chuyển đổi số, khuyến khích du lịch cộng đồng và du lịch có trách nhiệm đã giúp Việt Nam ngày càng được đánh giá cao trong khu vực. UN Tourism ghi nhận Việt Nam là một trong những quốc gia chủ động thực hiện các cam kết về phát triển du lịch bền vững, đồng thời góp phần quan trọng trong việc định hình nhận thức mới về du lịch như một ngành kinh tế sáng tạo, thúc đẩy giao lưu nhân dân và quảng bá giá trị văn hóa.

Ba định hướng lớn của du lịch thế giới sau Đại hội được đề ra là: Chuyển đổi xanh và số hóa du lịch; tăng cường liên kết quốc tế; phát huy giá trị văn hóa và con người địa phương. Trong đó, mỗi quốc gia cần thúc đẩy mô hình tăng trưởng xanh, ứng dụng công nghệ số, trí tuệ nhân tạo và dữ liệu lớn để nâng cao hiệu quả quản lý, giảm tác động môi trường. Hợp tác xuyên biên giới, chia sẻ kinh nghiệm về quy hoạch, xúc tiến và đào tạo nhân lực sẽ giúp hình thành mạng lưới du lịch toàn cầu bền vững hơn. Bản sắc văn hóa là cốt lõi giúp mỗi điểm đến định vị trên bản đồ du lịch quốc tế.

Từ góc nhìn chiến lược, kết quả của Đại hội đồng UN Tourism lần thứ 26 là cơ sở quan trọng để Việt Nam tiếp tục hoàn thiện chính sách, quy hoạch sản phẩm và tham gia sâu hơn vào chuỗi giá trị toàn cầu. Với sự đồng hành của các tổ chức quốc tế, du lịch Việt Nam đang tiến gần hơn tới mục tiêu trở thành trung tâm du lịch bền vững của châu Á, nơi giá trị văn hóa và con người được đặt ở vị trí trung tâm.

Đại hội đồng UN Tourism lần thứ 26 đã khép lại với thông điệp rõ ràng: Du lịch thế giới bước vào thời kỳ đổi mới, lấy phát triển bền vững và con người làm nền tảng. Việt Nam, với những cam kết mạnh mẽ và hành động cụ thể, đang góp phần định hình diện mạo mới của du lịch toàn cầu, một ngành kinh tế xanh, sáng tạo và nhân văn hơn bao giờ hết. ■

Bước tiến quan trọng về vai trò của đối ngoại và văn hóa

● **HỒNG NHUNG**

Dự thảo Báo cáo chính trị trình Đại hội XIV của Đảng đề ra nội dung "phát triển đối ngoại trong kỷ nguyên mới tương xứng với tầm vóc lịch sử, văn hóa và vị thế của đất nước" là điểm mới quan trọng, thể hiện tư duy mới, tầm nhìn chiến lược của Đảng về vai trò của đối ngoại và văn hóa trong kỷ nguyên mới.

Ông Phạm Đình Lợi, nguyên phóng viên TTXVN tại Cuba, nguyên Phó trưởng ban Tin đối ngoại TTXVN

Nhiệm vụ của mỗi cá nhân

Là người từng làm công tác báo chí đối ngoại và theo dõi thường xuyên các vấn đề văn hóa - văn nghệ, kể cả trong thời gian đã nghỉ hưu hơn 20 năm qua, ông Phạm Đình Lợi, nguyên là phóng viên TTXVN thường trú tại Cuba trong 3 nhiệm kỳ và Phó trưởng ban Tin đối ngoại TTXVN, bày tỏ sự tâm đắc với những điểm mới nổi bật trong dự thảo văn kiện khi xác định "phát triển đối ngoại trong kỷ nguyên mới tương xứng với tầm vóc lịch sử, văn hóa và vị thế của đất nước".

Đồng tình, thống nhất cao với nội dung và tinh thần đổi mới trong các dự thảo văn kiện, nhất là đánh giá kết quả thực hiện Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng và tầm nhìn phát triển đất nước đến năm 2045, ông Phạm Đình Lợi cho rằng, việc tích hợp các bản báo cáo trước đây vào một báo cáo duy nhất là Báo cáo Chính trị, còn các nội dung chi tiết sẽ được đưa vào các phụ lục là một chủ trương hết sức đúng đắn và sáng tạo. Việc này giúp tập trung vào các chủ trương, đường lối của Đảng trong một văn bản duy nhất, đồng thời giúp nhân dân, cán bộ dễ dàng tiếp nhận và thực hiện.

Theo ông Phạm Đình Lợi, sau gần 40 năm đổi mới, có thể nói rằng đối ngoại là một trong những động lực quan trọng nhất góp phần vào thành công của phát triển đất nước ngày nay. Như Phó Thủ tướng Bùi Thanh Sơn đã khẳng định: "Ngoại giao góp phần xây dựng vành đai biên giới hòa bình, hữu nghị, bảo vệ vững chắc chủ quyền, lãnh thổ và tạo dựng các cơ chế hợp tác giải quyết các vấn đề biên giới, lãnh thổ bằng biện pháp hòa bình. Ngoại giao đa phương góp phần đưa Việt Nam từ nước bị bao vây, cô lập trở thành một thành viên tích cực, có trách nhiệm của cộng đồng quốc tế".

Đến nay, Việt Nam đã trở thành thành viên của hơn 70 diễn đàn, tổ chức quốc tế quan trọng như Liên Hợp Quốc, ASEAN, APEC, ASEM...; 3 lần được bầu làm thành viên của Hội đồng Nhân quyền Liên Hợp Quốc; thiết lập quan hệ Đối tác chiến lược toàn diện với 14 quốc gia, đối tác chiến lược với 10 quốc gia và đối tác toàn diện với 15 nước.

Ông Phạm Đình Lợi cho rằng, Dự thảo báo cáo chính trị lần này đã chỉ rõ đối ngoại và hội nhập quốc tế là nhiệm vụ của cả hệ thống chính trị, chứ không phải nhiệm vụ riêng của ngành Ngoại giao. Mỗi người dân Việt Nam, mỗi cán bộ, đảng viên cần nhận thức rõ hơn trách nhiệm với đất nước với dân tộc; coi đối ngoại, hội nhập quốc tế và quảng bá hình ảnh đất nước cũng là nhiệm vụ của mình.

Ông cũng bày tỏ đồng tình và rất tâm đắc với những điểm mới nổi bật trong việc xác định "phát triển đối ngoại trong kỷ nguyên mới tương xứng với tầm vóc lịch sử, văn hóa và vị thế của đất nước" được thể hiện ở những nội dung cốt lõi đó là: Tư duy mới xác định đối ngoại không chỉ "chủ động, tích cực" như thông thường trước nay, mà còn nhấn mạnh yêu cầu phát triển "tương xứng với tầm vóc lịch sử, văn hóa và vị thế đất nước".

Văn hóa là thước đo sự phát triển của đất nước

Chia sẻ với Báo *Văn Hóa*, góp ý thêm cho Dự thảo Báo cáo Chính trị trình Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ XIV, ông Phạm Đình Lợi cũng bày tỏ hoàn toàn tán thành quan điểm khẳng định văn hóa luôn được coi là một lĩnh vực có vai trò đặc biệt quan trọng, giữ vị trí trung tâm trong chiến lược phát triển quốc gia. Theo ông, thực tiễn phát triển thời gian qua đã chứng minh tính đúng đắn và sâu sắc của định hướng này. Lịch sử cho thấy, trong mọi thời kỳ, tự lực, tự cường luôn là giá trị cốt lõi dẫn dắt sự nghiệp cách mạng của dân tộc. Trong thời đại ngày nay, tự lực, tự cường chính là để xây dựng đất nước giàu mạnh, đem lại hạnh phúc cho nhân dân.

Quan điểm về xây dựng "nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc" đã được Đảng ta khẳng định qua nhiều kỳ Đại hội. Kế thừa các Đại hội trước, trong Dự thảo lần này, Đảng tiếp tục xác định văn hóa, cùng với kinh tế, chính trị, xã hội và môi trường, là những lĩnh vực cần tiếp tục đổi mới, hoàn thiện thể chế để tạo động lực cho sự phát triển, đồng thời nhấn mạnh yêu cầu phát triển hài hòa giữa kinh tế với văn hóa, xã hội, bảo vệ môi trường và thích ứng với biến đổi khí hậu.

Nhìn chung, những nhận định về văn hóa được thể hiện trong Dự thảo cho thấy một bước tiến quan trọng trong tư duy của Đảng ta về vai trò của văn hóa. Văn hóa không chỉ là nền tảng tinh thần của xã hội, của con người, mà còn là thước đo sự phát triển của đất nước. Chỉ khi sự phát triển hướng tới việc nâng cao giá trị con người thì mới có thể đảm bảo sự phát triển bền vững và lâu dài cho đất nước.

"Là một đảng viên với gần 45 năm tuổi Đảng, lần này đọc các bản dự thảo báo cáo trình Đại Hội, đặc biệt là Báo cáo Chính trị, trên báo điện tử và báo in, tôi rất phấn khởi, vui mừng và hoàn toàn tin tưởng ở thành công của Đại hội sắp tới", ông Lợi hào hứng chia sẻ. ■

Tuyên Quang phát triển nhiều loại hình du lịch

UBND tỉnh Tuyên Quang vừa phê duyệt khung đề cương nhiệm vụ Đề án phát triển du lịch tỉnh đến năm 2035, tầm nhìn 2045, nhằm xây dựng chiến lược tổng thể đưa du lịch trở thành ngành kinh tế quan trọng, hướng tới là ngành kinh tế mũi nhọn, đóng góp tích cực cho tăng trưởng xanh và phát triển bền vững.

Theo nội dung Đề án, phạm vi nghiên cứu bao gồm toàn bộ địa giới hành chính tỉnh Tuyên Quang sau sắp xếp đơn vị hành chính mới, với diện tích tự nhiên hơn 13.795 km^2. Đề án cũng mở rộng phạm vi liên kết nghiên cứu với các tỉnh lân cận. Mục tiêu tổng quát của Đề án là định hướng phát triển du lịch Tuyên Quang gắn với quy hoạch quốc gia, quy hoạch vùng và định hướng Trung ương, phù hợp với bối cảnh sau sáp nhập hành chính. Đề án đồng thời đặt mục tiêu phát huy tiềm năng, lợi thế của tỉnh, gắn kết phát triển du lịch với các chương trình mục tiêu quốc gia về giảm nghèo, xây dựng nông thôn mới và phát triển kinh tế - xã hội bền vững.

Đề án sẽ đánh giá toàn diện tiềm năng, lợi thế, hiện trạng phát triển du lịch Tuyên Quang giai đoạn 2018-2025; xác định rõ quan điểm, mục tiêu và chỉ tiêu phát triển du lịch giai đoạn 2026-2035, tầm nhìn 2045. Trên cơ sở đó, xây dựng các chiến lược then chốt như phát triển du lịch xanh, du lịch gắn với di sản và công nghiệp văn hóa, phát triển thương hiệu điểm đến, đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao, cùng hệ thống giải pháp quản trị điểm đến hiệu quả. Đề án cũng định hướng phát triển sản phẩm du lịch đặc thù, khai thác lợi thế riêng có của từng vùng; phát triển mạnh các loại hình du lịch sinh thái, cộng đồng, lịch sử - cách mạng, lễ hội và trải nghiệm văn hóa dân tộc.

Một trong những điểm nhấn của Đề án là xây dựng khung sáng kiến phát triển du lịch tỉnh Tuyên Quang, hướng tới hình thành những mô hình, sản phẩm đặc trưng có khả năng lan tỏa, tạo thương hiệu mạnh cho du lịch địa phương... **MINH LÝ**

Tuyên Quang sẽ định hướng phát triển các sản phẩm đặc thù như lễ hội và trải nghiệm văn hóa dân tộc **Ảnh: NG.HÀ**

Di tích Trường dạy chữ Quốc ngữ đầu tiên "kêu cứu"

● DIÊN VỸ

Lá đơn khẩn thiết đề nghị bảo vệ ngay di tích Trường Quốc ngữ tại thôn Hữu Thanh Oai (xã Đại Thanh, TP Hà Nội) đã được một cựu học sinh của nhà trường nhiều chục năm trước ông Đoàn Thường, 93 tuổi (Chi hội trưởng Chi hội Người cao tuổi thôn Hữu Thanh Oai) ngậm ngùi viết gửi các cơ quan quản lý và chính quyền địa phương.

"Tiếng kêu cứu" được cất lên với mong mỏi di tích có tuổi đời gần 120 năm này sớm được bảo vệ khỏi tình trạng xuống cấp, thay đổi công năng sử dụng.

Di tích Trường dạy chữ Quốc ngữ đầu tiên trên cả nước đang bị xâm phạm Ảnh: T.L

Trường dạy chữ Quốc ngữ đầu tiên của cả nước

Trong đơn, ông Đoàn Thường cho hay, di tích Trường Quốc ngữ tại thôn Hữu Thanh Oai, xã Hữu Hòa, huyện Thanh Trì (cũ), nay là xã Đại Thanh, TP Hà Nội nằm trong danh mục kiểm kê di tích của UBND TP Hà Nội. Thế nhưng, hiện nay, di tích này đang bị xâm phạm nghiêm trọng.

Ôn lại lịch sử ngôi trường, người cựu học sinh năm xưa cho biết, di tích Trường học Hữu Thanh Oai tại Làng Hữu Thanh Oai là di tích được cụ Đoàn Triển (đời thứ 12 họ Đoàn, thôn Hữu Thanh Oai), khi đó là Trực sĩ Viện Hàn Lâm, Chi phủ Ninh Bình cùng dân làng xây dựng năm 1906. Di tích này tái hiện lại một ngôi trường là một trong các trường đầu tiên dạy chữ quốc ngữ và là một trong các trường lâu đời nhất của nền giáo dục ở nước ta. Trong bối cảnh một làng quê nghèo, ngôi trường như một vì sao sáng mở mang học thức, đào tạo cho người dân thôn quê, mở đầu bước đi cho nhiều thế hệ.

Do không có thầy, cụ Đoàn Triển phải cho con trai là Đoàn Duy Bình dạy giúp làng ba năm không mất tiền nuôi thầy, học trò được hơn 80 người, có nhiều người tấn tới. Năm 1912, khi cụ Đoàn Triển làm Tổng đốc Nam Định lại bỏ tiền cùng người dân xây dựng trường bằng gạch, ngói, gỗ lim, trường được đổi tên thành Tả Thanh Oai Tổng trường (nay gọi là Trường Quốc ngữ), là trường công cho học trò của cả Tổng học. Như vậy, từ trường tư đã trở thành trường công, sự học ngày càng tấn tới. Ngày mùng 6 tháng 2 âm lịch hằng năm là ngày kỷ niệm học đường (ngày kỷ niệm thành lập trường), thường tổ chức lễ rước đèn gồm 60 học sinh xếp hàng hai thứ tự, mỗi học sinh cầm một đèn do phụ huynh làm, vì có "Giải đèn đẹp" nên mỗi chiếc đèn đều có hình thù, phong cách riêng rất đẹp, việc này thể hiện ý nghĩa "Ăn quả nhớ kẻ trồng cây", "Uống nước nhớ nguồn", mang tinh thần giáo dục cho người dân trong làng. Sau lễ rước đèn, trở về ngôi trường là phần phát phần thưởng cho học sinh giỏi và tặng quà cho trò nghèo gồm giấy, vở, bút mực, thước kẻ… mang đầy ý nghĩa giáo dục.

Theo ông Thường, trải qua nhiều năm tháng, hiện vật còn sót lại trong di tích là "Bia học điền Bi kí" do cụ Đoàn Triển và các "Vị Viên sắc thượng hạ của bản Thôn" cùng lập năm 1912, ghi bằng chữ Nho, nội dung nêu ý nghĩa, tầm quan trọng của việc phải học chữ, học kiến thức và những đóng góp của cụ Đoàn Triển, dân làng và một số người để xây dựng trường, cũng như việc cụ đã hiến nhiều đất cho làng trồng lúa (gọi là Học điền) để thu được hoa lợi nuôi thầy giáo, bảo đảm cho các hoạt động của nhà trường. Trong lịch sử ngôi trường còn ghi dấu mốc ngày 18.11.1946, ghi nhận những thành tích và kịp thời động viên thầy trò nhà trường, cụ Huỳnh Thúc Kháng, quyền Chủ tịch nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa đã về thăm Tả Thanh Oai Tổng trường. Cụ đã tặng các cháu thiếu niên mấy câu thơ: *"Đây là Làng Thanh Oai /Trước đây lắm nhân tài /Mong các cháu cố gắng /Để noi gương các ngài"*.

> *Sở VHTT Hà Nội cho biết, nhận được thông tin phản ánh di tích Trường Quốc ngữ đang bị xâm hại, thay đổi công năng sử dụng. Đồng thời đề nghị UBND xã Đại Thanh chỉ đạo các phòng, ban chức năng phối hợp thôn Hữu Thanh Oai tổ chức kiểm tra hiện trạng di tích, xác định tình trạng xuống cấp của di tích và đề xuất chủ trương đầu tư tu bổ, tôn tạo, chống xuống cấp. Sở VHTT Hà Nội cũng nhấn mạnh yêu cầu tăng cường công tác quản lý, không để tình trạng xâm hại, làm thay đổi giá trị di tích.*

Trong bài phát biểu tại Hội nghị Sở GD&ĐT TP Hà Nội năm 1982, Thủ tướng Phạm Văn Đồng đã viết: Hà Nội có trường dạy chữ quốc ngữ đầu tiên của cả nước do dân xã Hữu Hòa đóng góp. Tại Hội nghị, xã Hữu Hòa đã vinh dự được tặng Bằng khen của Thủ tướng Chính phủ về "Trường ra trường, lớp ra lớp". Ngày 23.3.1997, Ban Liên lạc Cựu học sinh Tả Thanh Oai Tổng trường đã tổ chức lễ kỷ niệm 91 năm thành lập trường, với 30 môn sinh cao tuổi về dự. Từ mái trường này, hàng trăm học sinh đã trưởng thành, trong đó nhiều người là cán bộ, đảng viên giữ các chức vụ quan trọng của Đảng, Nhà nước.

Không để tình trạng xâm hại

Cũng theo ông Đoàn Thường, sau này, khi hệ thống giáo dục phổ thông phát triển thì Tả Thanh Oai Tổng trường không được dùng để dạy học nữa. Do khó khăn về cơ sở vật chất, có thời gian dài trường được tạm giao làm trụ sở Công an xã Hữu Hòa, huyện Thanh Oai (cũ). Việc này đã làm thay đổi một số hiện vật lịch sử quan trọng của trường như mất một tấm bia đá to, mất bục ở sân trường…

Trước khi sáp nhập tháng 7.2025, UBND xã Hữu Hòa đã tạm giao di tích Trường Quốc ngữ cho chùa Linh Xá quản lý. Điều đáng nói là nhà chùa đã cho bịt tôn kín phía trước cổng trường không cho người vào, chặt hạ một số cây, chuyển cây to đến trồng trước sân, xây bồn, phá bỏ bức tường dài ngăn cách giữa nhà chùa và trường; đục bỏ bức tường mái hiên để dễ dàng đi sang trường, sơn lại các bức tường… "Nhà chùa chuyển ba bức tượng Địa Tạng Vương Bồ Tát và sử dụng di tích này theo hướng thương mại hóa như một "nhà vong" đang để ảnh, bát hương thờ những người đã mất

gửi lên chùa, trước đây các bức tượng và các bức ảnh, bát hương những người đã mất được nhà chùa bố trí ở nơi khác, thuộc đất do nhà chùa quản lý", ông Thường phản ánh.

Ông Thường cho rằng, việc thương mại hóa di tích (kinh doanh "vong") này hoàn toàn không phù hợp với việc gìn giữ, bảo tồn và phát huy giá trị của một di sản văn hóa, một di tích có bề dày lịch sử, đồng thời có thể gây ảnh hưởng không tốt đến uy tín nhà chùa vì đã làm hỏng cảnh quan, hỏng cả một công trình di tích đã được UBND TP Hà Nội phân cấp giao chính quyền địa phương quản lý. Cho rằng những việc làm này nếu không được kiểm tra, giám sát kịp thời, chặt chẽ sẽ gây ảnh hưởng nghiêm trọng đến việc bảo tồn và phát huy giá trị di tích Trường Quốc ngữ. Một di sản văn hóa quý giá của người dân làng Hữu Thanh Oai đã gần 120 năm tuổi có nguy cơ bị xóa bỏ hoàn toàn, ông Đoàn Thường khẩn thiết: "Đề nghị cơ quan chức năng sớm kiểm tra, kịp thời có biện pháp quản lý, bảo tồn và phát huy giá trị di tích, đồng thời nghiên cứu sớm lập hồ sơ xếp hạng di tích, để di tích được bảo vệ theo Luật Di sản Văn hóa".

Về phía cơ quan quản lý, Cục Di sản Văn hóa (Bộ VHTTDL) cho biết, ngày 3.10.2025, Cục nhận được đơn của ông Đoàn Thường, phản ánh về di tích Trường Quốc ngữ đang bị xâm phạm nghiêm trọng và đề nghị các cơ quan chức năng sớm kiểm tra, kịp thời có biện pháp quản lý, bảo tồn và phát huy giá trị di tích, nghiên cứu sớm lập hồ sơ khoa học xếp hạng di tích để được bảo vệ theo Luật Di sản văn hóa. Cục Di sản Văn hóa đã chuyển đơn của ông Đoàn Thường đến Sở VHTT TP Hà Nội để phối hợp với các cơ quan có liên quan xem xét, giải quyết theo quy định của pháp luật.

Liên quan đến vụ việc, ngày 30.10.2025, Sở VHTT TP Hà Nội cũng đã có văn bản số 4954/SVHTT-QLDSVH gửi UBND xã Đại Thanh. Sở VHTT Hà Nội cho biết, nhận được thông tin phản ánh di tích Trường Quốc ngữ đang bị xâm hại, thay đổi công năng sử dụng. Đồng thời đề nghị UBND xã Đại Thanh chỉ đạo các phòng, ban chức năng phối hợp thôn Hữu Thanh Oai tổ chức kiểm tra hiện trạng di tích, xác định tình trạng xuống cấp của di tích và đề xuất chủ trương đầu tư tu bổ, tôn tạo, chống xuống cấp. Sở VHTT Hà Nội cũng nhấn mạnh yêu cầu tăng cường công tác quản lý, không để tình trạng xâm hại, làm thay đổi giá trị di tích.

"Tiếng kêu cứu" từ một di tích có tuổi đời gần 120 năm, thiết nghĩ cần nhanh chóng được bảo vệ trước khi quá muộn. Bài học về sự thờ ơ, chậm trễ trước sự xuống cấp, nguy cơ mất mát tại một số di tích đã từng xảy ra, đó là lời cảnh báo với thế hệ hôm nay, cần trân trọng và giữ gìn giá trị lịch sử, văn hóa mà thế hệ tiền nhân để lại. ■

NHÀ Ở CÓ NGUY CƠ SỤP ĐỔ TRONG KHU DI SẢN VĂN HÓA THẾ GIỚI ĐÔ THỊ CỔ HỘI AN:

Kiến nghị hỗ trợ 100% kinh phí tu bổ

● THU HOÀI

Chủ tịch UBND TP Đà Nẵng Phạm Đức Ấn và đại diện lãnh đạo các Sở, ngành, đơn vị liên quan vừa kiểm tra thực tế, rà soát, đánh giá tình trạng xuống cấp, ảnh hưởng bởi đợt bão lụt vừa qua tại Di sản văn hóa thế giới đô thị cổ Hội An.

Tại buổi làm việc, Trung tâm Bảo tồn Di sản Văn hóa Thế giới Hội An (Trung tâm Hội An) đề nghị Sở VHTTDL Đà Nẵng kiến nghị UBND thành phố xem xét chủ trương đầu tư tu bổ khẩn cấp đối với các di tích, nhà ở có nguy cơ sụp đổ trong khu di sản văn hóa thế giới đô thị cổ Hội An. Cơ chế đề xuất là hỗ trợ 100% kinh phí tu bổ đối với các di tích có giá trị đặc biệt.

Hàng ngàn công trình di tích, nhà ở trong Khu phố cổ Hội An bị ngập sâu trong trận lũ lịch sử vừa qua

Nhiều di tích bị xuống cấp nghiêm trọng

Theo báo cáo của (Trung tâm Hội An), ngay sau đợt lũ lụt lịch sử vừa qua, ngày 5.11, đơn vị đã chủ trì, phối hợp UBND phường Hội An và đơn vị liên quan triển khai công tác kiểm tra, rà soát, đánh giá tình trạng các di tích trong khu phố cổ và vùng ven. Hiện trong khu vực bảo vệ I của Di sản văn hóa thế giới Khu phố cổ Hội An có hơn 1.155 công trình di tích, nhà ở, trong đó hơn 83% là nhà ở tư nhân. Qua khảo sát, phần lớn các di tích này vẫn đảm bảo an toàn. Tuy nhiên, có 30 di tích bị xuống cấp, trong đó 9 di tích xuống cấp nghiêm trọng, 14 di tích xuống cấp nặng, 7 di tích xuống cấp nhẹ.

Các di tích xuống cấp nhiều nhất nằm ở tuyến đường Trần Phú (11 di tích), Nguyễn Thái Học (4 di tích). Ngoài ra nằm rải rác ở các đường như Bạch Đằng, Phan Châu Trinh, Nguyễn Huệ, Tiểu La, Lê Lợi, Phan Bội Châu... Tình trạng di tích xuống cấp nặng, nghiêm trọng ở vị trí, hiện trạng như: Toàn bộ nếp nhà hường Bắc: Hệ mái ngói 22v/m^2 xuống cấp nghiêm trọng và hệ khung gỗ đòn tay mái bị mối mọt xâm hại có nguy cơ sụp đổ. Không sử dụng, sinh hoạt trong di tích; Các kết cấu gỗ bên trong nhà hư hỏng và một hệ kèo bị rơi, có nguy cơ sụp đổ; Hệ mái âm dương xuống cấp, hệ khung gỗ đòn tay, rui lách bị xâm hại vài nơi, hệ khung gỗ bị mối mọt xâm hại, kết cấu gỗ bị hư hỏng, mái ngói âm dương bị dột,…

Trước thực trạng này, Trung tâm Hội An đã hỗ trợ chống đỡ khẩn cấp cho một di tích (nhà số 23 Tiểu La), đồng thời vận động 19 chủ di tích tự gia cố, chống đỡ công trình. Với 10 di tích xuống cấp nghiêm trọng, Trung tâm đề nghị tu bổ khẩn cấp hoặc hạ giải tạm thời do không còn khả năng đảm bảo an toàn. Đồng thời đã đề nghị chủ di tích chủ động có biện pháp tự chống đỡ tạm thời những nơi hư hỏng. Tuy nhiên, để hạn chế các nguy cơ sụp đổ cho di tích và đảm bảo an toàn tính mạng cho người sinh sống bên trong di tích, các ngành chức năng thống nhất tiến hành lập bản cam kết đối với các chủ hộ, đại diện các di tích có nguy cơ sụp đổ trong khu phố cổ. Theo đó, chủ di tích cam kết không sinh hoạt và tập kết tài sản tại những vị trí nhà xuống cấp có nguy cơ sụp đổ, đồng thời sẽ tự chủ động di dời tài sản, con người đến nơi an toàn trước khi có bão xảy ra.

Đối với các di tích nằm ngoài khu di sản, đơn vị phối hợp với UBND các phường Hội An Đông, Hội An Tây và xã Tân Hiệp có văn bản đề nghị các tổ quản lý di tích, các chủ hoặc đại diện chủ di tích chủ động chằng chống, bảo vệ hiện vật, tài sản, chặt tỉa cây xanh tại di tích,… khi có bão lụt xảy ra. Theo ông Phạm Phú Ngọc, Phó Giám đốc Trung tâm Hội An, việc chủ động chống đỡ, bảo vệ di tích khi có bão lụt xảy ra nhằm hạn chế đến mức tối đa những thiệt hại do thiên tai gây ra, đảm bảo an toàn cho di tích cũng như người dân và tài sản bên trong di tích. Danh sách các di tích trong Khu di sản văn hóa thế giới đô thị cổ Hội An xuống cấp cần được chống đỡ và chống đỡ thêm được đơn vị tiến hành hằng năm vào thời điểm trước mùa mưa bão để chủ động xây dựng phương án chống đỡ, bảo vệ, giảm thiểu thiệt hại cho di tích, đảm bảo an toàn cho người dân.

Hỗ trợ chống đỡ tại một di tích nhà cổ trước bão lũ

Đề xuất các phương án bảo tồn, tôn tạo

Qua khảo sát, phần lớn các di tích xuống cấp nghiêm trọng hiện vẫn chưa có hồ sơ pháp lý rõ ràng về quyền sở hữu, quyền sử dụng. Kinh phí tu bổ rất lớn, nhiều chủ di tích ở các kiệt, hẻm không có điều kiện kinh doanh, dẫn đến việc đầu tư, tôn tạo bằng nguồn vốn cá nhân gặp nhiều khó khăn, thậm chí không thể thực hiện được. Để bảo tồn tính nguyên gốc của di tích, giữ gìn sự toàn vẹn của khu di sản, đồng thời đảm bảo an toàn cho người dân và du khách trong khu phố cổ, Trung tâm Hội An đề nghị Sở VHTTDL Đà Nẵng kiến nghị UBND thành phố xem xét chủ trương đầu tư tu bổ khẩn cấp đối với các di tích, nhà ở có nguy cơ sụp đổ trong Khu di sản văn hóa thế giới đô thị cổ Hội An. Cơ chế đề xuất là hỗ trợ 100% kinh phí tu bổ đối với các di tích có giá trị đặc biệt.

Bên cạnh đó, đề nghị UBND thành phố ban hành cơ chế hỗ trợ kinh phí tu bổ, tôn tạo, mức hỗ trợ từ 40% - 100% cho các di tích trong và ngoài khu phố cổ thuộc đô thị cổ; thành lập Quỹ bảo tồn Di sản văn hóa thế giới đô thị cổ Hội An nhằm kịp thời cứu nguy, hỗ trợ khẩn cấp cho các di tích có nguy cơ. Kiến nghị UBND thành phố thống nhất chủ trương cho phép Trung tâm Hội An lập dự án tu bổ khẩn cấp đối với các di tích có nguy cơ sụp đổ trong khu di sản; hợp đồng với các đơn vị tư vấn, Viện nghiên cứu để đánh giá tổng thể tác động của biến đổi khí hậu, đặc biệt là tình trạng lũ lụt nghiêm trọng vừa qua, nhằm xây dựng giải pháp phòng ngừa, ứng phó và bảo tồn bền vững cho khu di sản. Việc triển khai sớm các biện pháp trên là cần thiết nhằm bảo vệ tính toàn vẹn của di sản Hội An trước những tác động ngày càng rõ rệt của thời tiết cực đoan và biến đổi khí hậu.

Qua chuyến thị sát, kiểm tra thực tế thực trạng di tích trong khu phố cổ Hội An, ông Phạm Đức Ấn, Chủ tịch UBND thành phố Đà Nẵng khẳng định tầm quan trọng của các di tích trong đời sống văn hóa, tinh thần của nhân dân, đặc biệt là vai trò của di tích trong phát triển du lịch. Chủ tịch UBND thành phố đề nghị Sở VHTTDL Đà Nẵng chủ trì, phối hợp với các Sở, ngành và địa phương liên quan tiếp tục rà soát, thống kê, đánh giá cụ thể hiện trạng và công năng của từng di tích. Trên cơ sở đó đề xuất các phương án bảo tồn, tôn tạo khả thi, phù hợp với điều kiện thực tế. Mục tiêu là gìn giữ và phát huy giá trị văn hóa, lịch sử của các di tích, đồng thời khai thác hiệu quả tiềm năng du lịch, góp phần thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội của thành phố. ■

SOOBIN ra mắt MV lấy cảm hứng từ hát Xẩm

SpaceSpeakers Label (SS Label) vừa ra mắt MV *Mục hạ vô nhân* và công bố concert *SOOBIN Live Concert: All-Rounder The Final* sẽ diễn ra ngày 29.11 tại SOHO Ballroom (TP.HCM). Đây là hoạt động mở màn cho đêm diễn lớn, đồng thời khẳng định định hướng kết hợp âm nhạc đương đại với chất liệu truyền thống của SOOBIN.

Lấy cảm hứng từ hát Xẩm, *Mục hạ vô nhân* được phối khí hiện đại nhưng vẫn giữ hồn cốt dân gian. MV kể câu chuyện hài hước về hai chàng trai giả thầy bói trêu gái làng, truyền tải thông điệp "Ai ơi ăn ở cho lành" qua tinh thần trào lộng dân gian. Sản phẩm có sự góp mặt của NSND Huỳnh Tú, NSND Tự Long, Binz, Trung Ruồi, Đỗ Duy Nam, Lan Thy cùng các nghệ nhân dân tộc, do đạo diễn Phương Vũ và Hoàng Đăng thực hiện.

Concert *All-Rounder The Final* sẽ mở rộng quy mô sân khấu, quy tụ các khách mời như Binz, Rhymastic và nhóm Tân Binh Thăng Cấp, đánh dấu 15 năm ca hát của SOOBIN. Bên cạnh đó, SS Label cũng khởi động chiến dịch cộng đồng "Xẩm đến trường" tháng 12.2025, với SOOBIN làm đại sứ đưa âm nhạc dân gian đến học sinh. **T.T**

Bẫy tiền - phim điện ảnh phản ánh vấn nạn lừa đảo thời công nghệ

Mới đây, đoàn phim *Bẫy tiền* tổ chức buổi giới thiệu dự án tại TP.HCM, với sự tham dự của nhà sản xuất Hằng Trịnh, đạo diễn Oscar Dương và các diễn viên: Liên Bỉnh Phát, Tam Triều Dâng, Kiều Oanh, Mai Cát Vi, Lê Hải… Theo nhà sản xuất, lựa chọn chủ đề lừa đảo qua điện thoại không chỉ nhằm tạo nên một bộ phim giật gân, mà còn như một lời cảnh báo mang tính thời sự.

Bẫy tiền cũng là dấu mốc đặc biệt khi quy tụ nhiều gương mặt lần đầu xuất hiện trên màn ảnh rộng như Kiều Oanh, Tam Triều Dâng, Lê Hải; đồng thời đánh dấu sự trở lại điện ảnh của Liên Bỉnh Phát trong một vai diễn gai góc, khác biệt. Phim do đạo diễn Oscar Dương thực hiện - cũng là tác phẩm điện ảnh đầu tay của anh. Đạo diễn chia sẻ, điều khiến anh tự tin nhất là câu chuyện gần gũi, nhân văn, phản ánh một hiện tượng xã hội đáng báo động. Ê kíp còn đầu tư thiết kế riêng một ứng dụng giả lập có tên DealZ, mô phỏng chi tiết từ giao diện đến chức năng nhằm tăng tính chân thực cho bộ phim. *Bẫy tiền* dự kiến khởi chiếu toàn quốc từ ngày 21.11. **T.M**

ÂM VANG KHUA LUỐNG:

Bản tình ca của đại ngàn

● **TRẦN HOÀNG**

Giữa miền sơn cước, nơi tiếng chiêng ngân, khèn bè dìu dặt hòa cùng hơi sương núi rừng, tiếng khua luống của đồng bào Thái vẫn vang lên như nhịp thở của bản mường. Từ nhịp chày giã gạo mộc mạc trong lao động, người Thái đã sáng tạo nên một hình thức diễn xướng dân gian độc đáo, kết tinh giữa âm nhạc, động tác và tâm hồn. Mỗi tiếng khua vừa là âm thanh gợi nhớ quá khứ, vừa là ngôn ngữ của văn hóa và niềm tự hào dân tộc, biểu tượng cho sức sống bền bỉ của nghệ thuật dân gian nơi đại ngàn.

Trong nhịp sống hiện đại, giữa bao thanh âm mới, khua luống vẫn giữ nguyên hồn cốt của núi rừng - giản dị, mạnh mẽ, nhưng thấm đẫm chất thơ và tình người.

Những bàn tay phụ nữ Thái khua nhịp luống đều đặn, gửi vào âm thanh mộc mạc bao niềm vui lao động và tự hào bản sắc

Âm vang khúc nhạc núi rừng

Ở miền Tây xứ Thanh - vùng đất giao thoa của những sắc màu văn hóa Mường, Thái, Mông - mỗi bản làng đều cất lên một âm thanh riêng, tạo thành bản hòa tấu của đại ngàn. Tiếng khèn bè dìu dặt, tiếng chiêng ngân dài, tiếng trống, tiếng sáo hòa quyện… và giữa muôn điệu âm thanh ấy, tiếng khua luống của đồng bào Thái vang lên mộc mạc mà quyến rũ, dân dã mà thấm đượm hồn quê.

Khua luống, hay còn gọi là quánh long, bắt nguồn từ nhịp chày giã gạo trong lao động thường nhật của người phụ nữ Thái xưa. Khi trời còn bảng lảng sương, khói bếp chưa bay lên, tiếng chày đã vang đều, lúc khoan thai, lúc dồn dập, hòa cùng tiếng chim rừng như khúc nhạc mở đầu một ngày mới. Từ nhịp lao động ấy, những bàn tay khéo léo đã sáng tạo nên tiết tấu riêng: Khi gõ chày vào thành luống, khi gõ chày vào nhau, tạo nên chuỗi thanh âm rộn ràng, vui tươi. Lâu dần, nhịp chày vượt khỏi công việc thường ngày để trở thành ngôn ngữ của cảm xúc, là nhạc cụ dân gian độc đáo của người Thái.

Luống thường được làm từ thân gỗ lớn như kiêng, sú, mít..., khoét rỗng phần giữa để tạo âm vang trầm bổng. Mỗi tiếng gõ, tiếng khua đều mang một sắc thái riêng - khi trầm ấm, khi giòn tan - như tiếng cười nói của bản mường vào hội. Khua luống không chỉ là nhạc cụ, mà còn là loại hình diễn xướng dân gian giàu tính biểu cảm, nơi âm thanh, động tác và con người hòa quyện. Người biểu diễn vừa khua chày vừa uyển chuyển chuyển động - nghiêng, cúi, xoay - tạo nên một vũ điệu sinh động, mang đậm hơi thở của núi rừng.

Khác với nhiều vùng Thái ở Tây Bắc, nơi khua luống dành cho đôi nam nữ trong ngày hội xuân, ở xứ Thanh, đây lại là "sân khấu" của những người phụ nữ. Mỗi đội có từ 6 đến 10 người, một người "làm cái" giữ nhịp, còn lại "làm con" phụ họa. Tiếng khua của "cái" dắt nhịp, tiếng "con" hòa theo, cùng cồng chiêng và trống cái tạo nên bản hòa tấu vừa mạnh mẽ, vừa mềm mại. Trong nhịp khua rộn rã ấy, vang lên không chỉ tiết tấu âm nhạc, mà còn là nhịp sống của đồng bào, là tình yêu lao động và khát vọng về ấm no, hạnh phúc của người phụ nữ Thái.

Ở mỗi vùng lại có sắc thái riêng: Tân Thành có 16 điệu khua, Luận Khê 12, Tam Thanh mang tiết tấu mạnh mẽ, phóng khoáng - phản ánh tinh thần vùng biên. Dù khác nhau, mọi điệu khua đều gặp nhau ở điểm chung: Sự hài hòa giữa con người và thiên nhiên, giữa lao động và nghệ thuật, để rồi tiếng khua luống mãi ngân vang như khúc nhạc của núi rừng, nuôi dưỡng tâm hồn văn hóa xứ Thanh.

Những ngọn lửa giữ hồn di sản

Trải qua bao biến thiên của thời gian, tiếng khua luống vẫn ngân vang trong đời sống văn hóa của đồng bào Thái như một phần không thể tách rời. Trong những ngày hội làng, Tết đến Xuân về, hay trong lễ cưới, mừng nhà mới, tiễn biệt người thân, tiếng khua luống lại vang vọng - khi rộn ràng, khi sâu lắng - như nhịp cầu nối giữa con người và thế giới tâm linh. Mỗi điệu khua mang một ý nghĩa riêng: Luống chính một, luống chính soỏng trong đám cưới; luống tạp xạc, luống pha lươm trong ngày Tết; luống cam quảng trong lễ chia tay… Tất cả hòa quyện thành bản giao hưởng của đời sống tinh thần, chất chứa tín ngưỡng và mỹ cảm dân gian.

Trong tâm thức người Thái, khua luống vừa là âm nhạc, vừa là vật linh của bản mường. Người ta tin rằng, năm nào làm nhà thì không được đục luống mới, vì hình dáng của luống giống chiếc quan tài - điều kiêng kỵ mang tính biểu tượng. Nếu luống cũ hỏng, họ sẽ mượn luống khác, đợi sang năm mới làm. Ở bản Phe, xã Tam Thanh, bà Hà Thị Thưng - người dành cả đời gìn giữ điệu khua kể: "Từ nhỏ tôi đã mê tiếng khua của mẹ, của bà. Hơn 10 tuổi, tôi đã tập được những nhịp đầu tiên. Giờ gần 60, tôi vẫn dạy cho con cháu trong bản. Mỗi khi lễ hội, chúng tôi lại khoác váy thổ cẩm, khua luống cho cả bản cùng vui. Mệt nhưng hạnh phúc, vì tiếng khua ấy là hồn cha ông".

Những người như bà Thưng chính là ngọn lửa giữ hồn di sản. Trong những đêm hội ở Tam Thanh, tiếng khua luống hòa cùng tiếng chiêng, tiếng hát dưới ánh lửa lung linh, trở thành khúc giao hòa giữa con người và núi rừng. Lãnh đạo xã Tam Thanh chia sẻ: "Dù còn nhiều khó khăn, nhưng đồng bào Thái luôn ý thức gìn giữ văn hóa truyền thống, trong đó có nghệ thuật khua luống. Mỗi tiếng khua là một nhịp nối cộng đồng, nuôi dưỡng niềm tự hào và tình đoàn kết của bản mường".

Không chỉ ở Tam Thanh, nhiều xã vùng cao khác của Thanh Hóa cũng đang phục hồi khua luống như một biểu tượng văn hóa. Chính quyền địa phương khuyến khích nghệ nhân truyền dạy, tổ chức ngoại khóa cho học sinh, đưa di sản vào đời sống đương đại. Từ những nỗ lực ấy, khua luống hôm nay luôn vang lên trong các đội văn nghệ cơ sở, trong hội thi, lễ hội Lồng tồng hay Ngày hội văn hóa các dân tộc miền Tây xứ Thanh.

Người Thái xứ Thanh có câu: *Luống giã gạo nuôi người, khua luống nuôi hồn.* Giữa dòng chảy hiện đại, khi âm thanh điện tử len lỏi vào mọi ngóc ngách của đời sống, tiếng khua luống vẫn giữ trọn hồn cốt núi rừng - nguyên sơ, bền bỉ và sâu lắng. Mỗi nhịp khua là âm nhạc, là ký ức, là tình cảm và cũng là sợi dây kết nối cộng đồng. Trong tiếng khua giòn giã hòa cùng tiếng cười, tiếng hát, ta nghe được nhịp tim của bản mường đang đập rộn rã giữa cuộc sống mới. ■

Sân khấu Cố đô vắng bóng nghệ sĩ trẻ

● THÙY AN

Dù là cái nôi của nhiều loại hình nghệ thuật truyền thống đặc sắc, Huế đang phải đối mặt với thực tế đáng lo ngại: Các ngành đào tạo nghệ thuật biểu diễn tại địa phương liên tục rơi vào cảnh "đỏ mắt" tìm thí sinh. Từ Ca kịch Huế, Tuồng đến Nhạc công truyền thống - nhiều năm liền gần như không tuyển được lớp mới, khiến lực lượng nghệ sĩ trẻ dần thưa vắng trên sân khấu Cố đô.

Các thí sinh dự thi vào Trường Trung cấp Văn hóa nghệ thuật Huế

Các cơ sở đào tạo phải xoay xở đủ cách để giữ lửa di sản, song chừng ấy vẫn chưa đủ nếu thiếu những chính sách đặc thù đủ mạnh để nuôi dưỡng và giữ chân người tài trong lĩnh vực nghệ thuật truyền thống.

Chật vật tìm nguồn kế cận

Trường Trung cấp Văn hóa Nghệ thuật Huế đã tổ chức 8 đợt tuyển trong kỳ tuyển sinh năm 2025, tuyển được gần 100 thí sinh cho 8 ngành đào tạo hệ trung cấp 2 năm và 3 năm. Con số này, trong bối cảnh hiện nay, được xem là tín hiệu đáng mừng bởi các ngành biểu diễn nghệ thuật truyền thống vốn rất khó khăn trong công tác tuyển sinh. Nhiều năm qua, nhà trường đã triển khai nhiều giải pháp nhằm thu hút thí sinh, song sự quan tâm của giới trẻ ngày càng giảm sút.

Các ngành học của trường cũng có một số chuyển biến tích cực. Trong đó, ngành Nghệ thuật biểu diễn múa dân gian dân tộc có xu hướng tăng từ sau năm 2022 đến nay và là ngành thu hút nhiều thí sinh nhất, dao động từ 25-36 em. Ngành Nhạc công truyền thống Huế có số lượng thí sinh đăng ký và theo học ít hơn nhưng vẫn giữ mức ổn định so với tình hình chung. Ngành Ca kịch Huế tuyển sinh với tỷ lệ rất hiếm hoi, chỉ từ 2-10 thí sinh mỗi năm, thậm chí có năm không có thí sinh dự thi. Đáng báo động nhất là ngành Nghệ thuật Tuồng, suốt gần 20 năm qua... không tuyển sinh được lớp nào.

ThS Nguyễn Văn Mãi, Hiệu trưởng Trường Trung cấp Văn hóa Nghệ thuật Huế cho biết: Vấn đề nan giải này đã được nhà trường nhiều lần báo cáo với các cấp lãnh đạo ngành Văn hóa và UBND TP Huế. Trước thực trạng không thể tuyển sinh được những ngành học đặc thù gắn với sân khấu truyền thống - di sản của Huế, nhà trường đã xây dựng Đề án về chính sách đặc thù trong tuyển sinh và đào tạo đối với các ngành Nhạc công truyền thống Huế, Ca kịch Huế, Tuồng và Múa hát cung đình Huế. Đề án đề xuất chính sách hỗ trợ sinh hoạt phí trong quá trình học và đảm bảo đầu ra nhằm thu hút thí sinh, đồng thời bảo đảm công tác đào tạo nguồn nhân lực kế cận cho đội ngũ nghệ sĩ trực tiếp gìn giữ và phát huy giá trị di sản văn hóa của quê hương. Hiện đề án đang trình các cấp có thẩm quyền xem xét, phê duyệt.

Tại Học viện Âm nhạc Huế (thuộc Bộ VHTTDL), tình hình tuyển sinh cũng không mấy khả quan. Năm 2025, qua 2 đợt tuyển sinh bậc đại học, đơn vị chỉ tuyển được 44 sinh viên; trong đó, ngành Biểu diễn nhạc cụ truyền thống chỉ có 6 người trúng tuyển với các chuyên ngành như đàn tranh, tam thập lục, đàn bầu, nhã nhạc và đàn ca Huế.

Số lượng thí sinh trúng tuyển hệ trung cấp (3 năm, 4 năm, 6 năm, 7 năm, 9 năm) cũng không nhiều, chưa đầy 80 học sinh. Phần lớn trong số này theo học các ngành Thanh nhạc, Biểu diễn nhạc cụ phương Tây, còn ngành Biểu diễn nhạc cụ truyền thống chỉ vỏn vẹn 5 thí sinh.

Thiếu chính sách thu hút, khó giữ chân người trẻ

Theo ông Nguyễn Văn Mãi, nguyên nhân chính khiến người học không còn mặn mà với các ngành nghệ thuật sân khấu truyền thống là do đầu vào đòi hỏi phải có năng khiếu cả về ca hát và diễn xuất; thời gian đào tạo kéo dài mới có thể trở thành diễn viên, nghệ sĩ chuyên nghiệp; trong khi đó, các chính sách ưu đãi cho người học và người làm nghề vẫn còn hạn chế. Quan trọng hơn, sau khi tốt nghiệp, sinh viên rất khó tìm được công việc ổn định tại các nhà hát nghệ thuật do chỉ tiêu biên chế có hạn; còn các đơn vị tư nhân lại ít khi tuyển dụng hay ưu tiên loại hình nghệ thuật truyền thống.

Thời gian gần đây, nhu cầu về diễn viên múa tăng cao khi nhiều chương trình nghệ thuật, lễ hội, hoạt động du lịch tại Huế và các địa phương lân cận được tổ chức thường xuyên. Ngoài ra, các trường mầm non, trung tâm năng khiếu, nhà thiếu nhi cũng có nhu cầu lớn về giáo viên dạy múa, khiến công tác đào tạo diễn viên múa không kịp đáp ứng nhu cầu xã hội. Trong khi đó, ngành nhạc công truyền thống lại gặp nhiều khó khăn, phần lớn học sinh lựa chọn học tiếp lên bậc đại học, chỉ một số ít tham gia dàn nhạc đệm cho biểu diễn Ca Huế.

Việc đào tạo đội ngũ nghệ sĩ kế cận cho các bộ môn nghệ thuật truyền thống đặc thù của Huế cần được duy trì thường xuyên, bởi hiện nay số lượng nghệ sĩ trẻ tại Nhà hát Nghệ thuật Ca kịch Huế và Nhà hát Nghệ thuật Truyền thống Cung đình Huế rất ít. Nếu công tác đào tạo bị gián đoạn chỉ trong vài năm, nguy cơ thiếu hụt nguồn nhân lực kế cận là rất lớn. Đầu năm 2025, HĐND TP Huế đã thông qua chính sách hỗ trợ văn nghệ sĩ, nghệ nhân; tuy nhiên, riêng với lĩnh vực đào tạo nghệ thuật truyền thống, địa phương cần có chính sách đủ mạnh để thu hút người có năng khiếu, đam mê theo nghề và có thể sống được bằng chính đam mê ấy. ■

Thí sinh dự thi vào ngành Hội họa, Thiết kế đồ họa của Trường Trung cấp Văn hóa nghệ thuật Huế

Biểu diễn nghệ thuật dân tộc đương đại trên phố đi bộ Nguyễn Huệ

Nhà hát Ca múa nhạc Dân tộc Bông Sen (Sở Văn hóa và Thể thao TP.HCM) tổ chức chuỗi chương trình quảng bá nghệ thuật truyền thống và đương đại trong không gian công cộng tại tuyến phố đi bộ Nguyễn Huệ (phường Sài Gòn), tạo điểm nhấn văn hóa cuối tuần và thu hút đông đảo người dân, du khách. Chuỗi hoạt động được duy trì đến cuối năm 2025 với mục tiêu đưa nghệ thuật dân tộc đến gần hơn với công chúng bằng hình thức biểu diễn mở, sinh động.

Mỗi buổi diễn kéo dài khoảng 90 phút, giới thiệu khoảng 20 tiết mục được dàn dựng công phu, kết hợp trình diễn nhạc cụ dân tộc, ca múa và hòa tấu hiện đại. Các nghệ sĩ mang đến nhiều tiết mục đặc sắc như hòa tấu *Hồn quê, tam ca Bức họa đồng quê, độc tấu đàn tranh Nhớ con sông quê hương, đơn ca Hello Việt Nam, Xinh tươi Việt Nam, múa Hương cốm, độc tấu đàn bầu Nhịp cầu quê hương, đơn ca Một vòng Việt Nam, Thương quá Việt Nam, độc tấu đàn T'rưng Tây Nguyên chào mặt trời, song ca Xin chào Thành phố*… cùng nhiều tiết mục trẻ trung, giàu năng lượng.

Không khí biểu diễn trên trục phố đi bộ tạo nên không gian thưởng thức nghệ thuật gần gũi, sôi động. Nhiều tiết mục sử dụng đàn tranh, đàn bầu, đàn kìm, sáo mèo, đàn T'rưng… được phối khí hiện đại, đem lại trải nghiệm mới mẻ mà vẫn giữ tinh thần truyền thống. Phần dẫn chương trình song ngữ Việt - Anh giúp tăng tính kết nối với du khách quốc tế.

Theo đại diện Nhà hát Ca múa nhạc Dân tộc Bông Sen, chương trình sẽ diễn ra định kỳ vào 19h30 thứ Bảy và Chủ nhật hằng tuần; trường hợp thời tiết không thuận lợi được điều chỉnh lịch diễn. Chuỗi hoạt động hướng tới lan tỏa giá trị văn hóa Việt Nam, đồng thời góp phần quảng bá hình ảnh một TP.HCM năng động, thân thiện trong mắt du khách.

THÙY TRANG

Đánh thức đêm di sản Mỹ Sơn bằng sắc màu văn hóa Chăm

KHÁNH CHI

Từ không gian linh thiêng của thung lũng di sản, Mỹ Sơn đang từng bước "thức giấc" trong đêm bằng những sản phẩm văn hóa mới mang đậm bản sắc Chăm. Chương trình nghệ thuật *Đêm Mỹ Sơn huyền thoại* cùng chuỗi lễ hội, trình diễn dân ca - dân vũ, hô hát bài chòi, ẩm thực và trải nghiệm làng nghề... được Ban Quản lý Di sản Văn hóa thế giới Mỹ Sơn triển khai như một hướng đi sáng tạo trong bảo tồn di sản gắn với phát triển du lịch.

Đây là nỗ lực làm phong phú thêm đời sống văn hóa vùng di sản, đồng thời là cách để Mỹ Sơn lan tỏa giá trị văn hóa phi vật thể đến du khách trong hành trình khám phá dải đất miền Trung giàu bản sắc.

Các diễn viên Phòng Văn hóa và Nghệ thuật tập luyện chuẩn bị chương trình "Đêm Mỹ Sơn huyền thoại"

Những sản phẩm văn hóa phi vật thể như múa Chăm, trình diễn dân ca Chăm góp phần tạo thêm sức hút cho di sản Mỹ Sơn

Đánh thức đêm di sản Mỹ Sơn

Ban Quản lý Di sản Văn hóa thế giới Mỹ Sơn (xã Thu Bồn, TP Đà Nẵng) cho biết, hiện phòng Văn hóa và Nghệ thuật phối hợp cùng các phòng chuyên môn đang gấp rút tập luyện để chuẩn bị ra mắt chương trình nghệ thuật *Đêm Mỹ Sơn huyền thoại*. Công tác chuẩn bị trang phục, đạo cụ được đầu tư kỹ lưỡng nhằm tạo nên một sản phẩm nghệ thuật ấn tượng, mang dấu ấn riêng biệt, đem đến cho người dân và du khách những trải nghiệm văn hóa độc đáo. Chương trình được kỳ vọng sẽ trở thành điểm nhấn mới quảng bá hình ảnh văn hóa Chăm tại khu đền tháp Mỹ Sơn, góp phần kích cầu du lịch bền vững.

Dự kiến, chương trình sẽ ra mắt vào tối 21.11, phục vụ các đại biểu đến từ 10 di sản thế giới tại Việt Nam, nhân kỷ niệm 20 năm Ngày Di sản Văn hóa Việt Nam (23.11.2005 - 23.11.2025). *Đêm Mỹ Sơn huyền thoại* gồm 3 phần: *Thung lũng câu chuyện thời gian, Đêm Mỹ Sơn huyền thoại* và *Ánh sáng chan hòa,* tái hiện vẻ đẹp khu đền tháp qua từng thời kỳ, trở thành dấu gạch nối giữa quá khứ và hiện tại, tôn vinh giá trị văn hóa đặc sắc của vùng đất di sản.

Chương trình được nâng cấp và rút gọn so với bản gốc trước đây, giúp người xem cảm nhận rõ nét hơn về quá trình hình thành và phát triển của Mỹ Sơn cũng như Vương quốc Champa xưa. Qua đó, tôn vinh di sản văn hóa Chăm, đồng thời mang đến sự mới mẻ, hấp dẫn cho khán giả và du khách. Đây cũng là kế hoạch trọng tâm trong định hướng phát triển thời gian tới của Ban Quản lý Di sản Văn hóa thế giới Mỹ Sơn - nhằm đa dạng hóa sản phẩm, nâng cao chất lượng dịch vụ du lịch, tăng thời gian lưu trú, mức chi tiêu của du khách và gắn kết giữa bảo tồn di sản với phát triển sinh kế cộng đồng.

Đa dạng hóa sản phẩm văn hóa phi vật thể

Bên cạnh công tác bảo tồn, trùng tu di tích, việc phát huy giá trị di sản và phát triển sản phẩm du lịch tại Khu Di sản Văn hóa thế giới Mỹ Sơn đạt nhiều kết quả quan trọng. Nhiều sản phẩm đã được hoàn thiện và đưa vào phục vụ du khách như: Sản phẩm văn hóa Khu đền tháp Mỹ Sơn, trải nghiệm cảnh quan - không gian di sản, múa Chăm, trình diễn dân ca Chăm và các sản phẩm hỗ trợ phục vụ khác. Những sản phẩm văn hóa phi vật thể này luôn được du khách yêu thích, góp phần đa dạng hóa trải nghiệm khi tham quan Mỹ Sơn.

Hoạt động múa Chăm được đưa vào biểu diễn phục vụ du khách hơn 10 năm qua, trở thành "thương hiệu" của du lịch Mỹ Sơn với 7 suất diễn/ngày. Thời gian gần đây, Ban Quản lý đã phát triển thêm hai sản phẩm mới được đánh giá cao là trình diễn hát dân ca Chăm tại dốc tháp H và hô hát Bài chòi của cộng đồng địa phương vùng di sản. Đơn vị cũng nỗ lực sưu tầm, phục dựng các bài múa cung đình Chăm qua tư liệu, hình ảnh, xây dựng không gian biểu diễn và hỗ trợ nghệ nhân truyền dạy, đào tạo lớp kế cận.

Tuy nhiên, theo Ban Quản lý Mỹ Sơn, do vướng mắc về cơ chế, chính sách và quy hoạch tổng thể, đơn vị vẫn chưa khai thác hết tiềm năng du lịch hiện có, việc phát triển sản phẩm mới thời gian qua còn gặp nhiều hạn chế. Là đơn vị tự chủ về tài chính, song các thủ tục đầu tư xây dựng cho hạng mục sản phẩm vẫn phải qua nhiều khâu phê duyệt, khiến các loại hình dịch vụ chưa được đầu tư phát triển toàn diện. Các sản phẩm mang tính trải nghiệm, giải trí chưa phong phú; sản phẩm du lịch về đêm và các dịch vụ đi kèm chưa khai thác hiệu quả. Chương trình "Đêm Mỹ Sơn huyền thoại" từng được đề xuất thử nghiệm nhưng chưa hoàn thiện; sản phẩm du lịch cộng đồng còn thiếu, khiến hoạt động lưu trú tại các homestay vùng đệm chưa đạt hiệu quả mong muốn.

Với mong muốn khẳng định giá trị và gìn giữ bản sắc văn hóa truyền thống, phát huy các giá trị của dân tộc Chăm, thời gian tới Ban Quản lý Di sản Văn hóa Mỹ Sơn sẽ tiếp tục duy trì, nâng cao chất lượng dịch vụ du lịch, củng cố các sản phẩm hiện có và mở rộng thêm những sản phẩm mới phục vụ du khách. Trong đó, đơn vị đặc biệt chú trọng tăng cường các sản phẩm văn hóa phi vật thể trong mùa lễ hội cuối năm.

Cụ thể, bên cạnh chương trình nghệ thuật *Đêm Mỹ Sơn huyền thoại,* đơn vị sẽ đầu tư các dịch vụ đi kèm như ẩm thực, chợ phiên, trải nghiệm du lịch làng nghề Chăm - Việt, không gian trò chơi dân gian. Đồng thời, xây dựng các chương trình hoạt động gắn với mùa lễ hội Katê hằng năm; tổ chức biểu diễn thường xuyên bài chòi (6 suất/ngày), hát dân ca Chăm hằng ngày và chương trình nghệ thuật thực cảnh *Âm vang Mỹ Sơn* vào các dịp lễ, Tết và ngày cố định trong tháng.

Ông Nguyễn Công Khiết, Phó Giám đốc phụ trách Ban Quản lý Di sản Văn hóa Mỹ Sơn cho biết, với tiềm năng tài nguyên thiên nhiên, cảnh quan vùng lõi và vùng đệm, đơn vị định hướng phát triển du lịch sinh thái làm trọng tâm, kết hợp các loại hình dịch vụ mang tính trải nghiệm để đa dạng hóa sản phẩm, thu hút du khách. Song song đó, Mỹ Sơn tiếp tục bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa phi vật thể thông qua các buổi biểu diễn, chương trình nghệ thuật, góp phần nâng cao giá trị trải nghiệm du lịch. Việc lồng ghép nghệ thuật dân gian Chăm vào các sự kiện văn hóa - du lịch lớn cũng là cách quảng bá hình ảnh văn hóa Chăm đến đông đảo công chúng, tạo dấu ấn riêng cho Khu đền tháp Mỹ Sơn. ■

Tọa đàm khoa học góp phần làm rõ giá trị Di tích cách mạng 113A Đặng Dung

Trung tâm Bảo tồn Di tích (Sở Văn hóa và Thể thao TP.HCM) phối hợp với các đơn vị liên quan tổ chức Tọa đàm khoa học về di tích lịch sử Nhà số 113A đường Đặng Dung, phường Tân Định, TP.HCM, dự kiến diễn ra vào sáng 14.11. Hoạt động nhằm tập hợp tư liệu, ý kiến chuyên môn và ghi nhận ký ức của các lão thành cách mạng, nhân chứng lịch sử, qua đó bổ sung, làm rõ quá trình hình thành, các giai đoạn phát triển cùng giá trị lịch sử - văn hóa của di tích.

Theo BTC, tọa đàm sẽ tập trung phân tích vai trò của cơ sở cách mạng 113A Đặng Dung trong phong trào đấu tranh đô thị Sài Gòn - Gia Định, đặc biệt là giai đoạn chuẩn bị cho Tổng tiến công và nổi dậy Xuân Mậu Thân 1968; xác định các cán bộ, chiến sĩ từng hoạt động, liên lạc tại đây; đồng thời thu thập thêm tài liệu, tư liệu liên quan và đề xuất phương hướng bảo tồn, phát huy giá trị di tích trong thời gian tới.

Một nội dung quan trọng khác là thảo luận, đề xuất tên gọi chính thức cho di tích, bảo đảm phản ánh đúng quá trình hình thành, hoạt động và ý nghĩa lịch sử của cơ sở cách mạng trong tiến trình đấu tranh giải phóng dân tộc.

Tọa đàm dự kiến có sự tham dự của đại diện UBND TP.HCM, Ban Tuyên giáo và Dân vận Thành ủy, Bộ Tư lệnh TP, Viện Nghiên cứu phát triển TP, Sở Du lịch, Sở Quy hoạch - Kiến trúc, Sở Văn hóa và Thể thao, cùng đại diện các bảo tàng, thư viện, hội chuyên môn. Ngoài ra còn có sự tham dự của các cơ quan, đoàn thể tại phường Tân Định, các nhà nghiên cứu, nhân chứng lịch sử và chủ sở hữu căn nhà - ông Trần Kiến Xương và bà Đoàn Dương Thái Anh.

THÙY TRANG

Dấu chân chúa Nguyễn Ánh giữa trùng khơi Tây Nam Tổ quốc

Bài, ảnh: LÊ VĂN CHƯƠNG

Từ những đảo xa giữa trùng khơi Tây Nam, hành trình bôn tẩu của chúa Nguyễn Ánh hơn hai thế kỷ trước vẫn để lại nhiều dấu ấn trong không gian văn hóa - lịch sử vùng biển đảo Việt Nam. Từ Phú Quốc, Thổ Chu đến Nam Du, mỗi hòn đảo đều lưu giữ những câu chuyện dân gian, miếu thờ, giếng cổ gắn với bước chân lưu lạc của vị chúa trẻ năm xưa.

Trở lại những nơi ấy hôm nay, người viết đi tìm dấu tích một thời "quốc nạn", cảm nhận được hơi thở sinh động của văn hóa biển đảo - nơi lịch sử, ký ức và đời sống cộng đồng hòa quyện thành bản sắc riêng của vùng đất phương Nam.

Miếu Gia Long và Giếng Tiên ở đảo Phú Quốc

Miếu thờ, Giếng Tiên

"Từ miếu Gia Long ở đảo Phú Quốc nhìn ra biển sẽ thấy một hòn đá giống ngai vàng, tương truyền là nơi chúa Nguyễn Ánh ngồi suy nghĩ về thế sự". Ông Nguyễn Văn Thanh, một ngư dân lớn tuổi tại cửa biển Rạch Giá, tỉnh An Giang giới thiệu. Tôi tò mò và lên tàu ra đảo để liên tưởng về hành trình trốn chạy của Nguyễn Ánh cách đây hơn 240 năm về trước. Tàu cao tốc vượt 65 hải lý mất 2,5 giờ. Còn thời chúa Nguyễn Ánh trốn chạy bằng thuyền buồm, tùy theo mùa gió, theo ngư dân, có khi 2 ngày mới ra tới nơi.

Tại phường An Thới, đặc khu Phú Quốc, người dân thường dùng thuyền nhỏ đi vòng theo ghành đá để ra tiếp cận miếu thờ. Miếu Gia Long hiện ra dưới tán cây, cách mép nước biển khoảng 20m. Chân dung vua Gia Long đặt trước bát hương đầy vun, mùi hương lan tỏa. Nơi này suốt ngày vang lên âm thanh xào xạc của gió biển cùng với tiếng sóng rì rào.

Tương truyền rằng, năm 1782, chúa Nguyễn Ánh chạy trốn quân Tây Sơn và ẩn náu tại mũi Ông Đội. Khi lương thảo và nước ngọt cạn kiệt, Nguyễn Ánh đã đâm thanh kiếm xuống ghành đá, nhìn lên bầu trời rồi nói lời cầu nguyện: "Thiên nhược mệnh ngã đăng vương vị, nguyện tiên tuất ngã chi binh" (Nếu trời đã định ta làm vua, xin hãy cứu các binh sĩ trước hết). Mạch nước ngọt được cho là nơi đầu thanh kiếm đâm xuống khe đá.

Vị trí miếu thờ Gia Long ở Phú Quốc rất giống với Miếu Vườn Đồn ở cửa biển Sa Kỳ, Quảng Ngãi. Năm 1802, chỉ sau 1 năm lên ngôi vua và lấy hiệu là Gia Long, ông đã chỉ dụ lập Hải đội Hoàng Sa để đi tuần tiễu. Miếu Vườn Đồn là nơi các dân binh tụ hội trước khi ra đảo Lý Sơn để đi tiếp tới quần đảo Hoàng Sa bằng ghe câu, 6 tháng sau mới trở về. Các đội Bắc Hải để tuần tiễu ra Trường Sa, hoặc đội tuần biển để ra quần đảo Thổ Chu cũng nhận nhiệm vụ tương tự.

Vạn dặm Thổ Chu

Từ đảo Phú Quốc, tôi phải chờ đến 5 ngày mới có một chuyến tàu ra quần đảo Thổ Chu. Bà con ngư dân địa phương nói rằng, 250 năm trước, ghe thuyền ra được tới Thổ Chu thì đó là những người đi biển rất giỏi. Quả đúng như sự mô tả của các ngư dân, 55 hải lý từ Phú Quốc ra quần đảo Thổ Chu đầy gian nan, không biết bao lần suýt làm mồi cho cá vì sóng gió ở ngoài vùng biển Thổ Chu rất khắc nghiệt.

Khu vực quần đảo Thổ Chu giống như một nơi xa lạ, nước biển trong xanh như ngọc, trên đảo có nhiều cây bàng vuông, phong ba, chim nhạn bay chao lượn. Ở đảo mỗi năm có 2 mùa gió (Tây Nam và Đông Bắc) nên nhiều người dân làm nhà ở 2 đầu đảo để tới đó ở tránh gió.

Con tàu ra đảo gặp đúng lúc giông, lốc xoáy. Bầu trời hiện ra đám mây như chiếc phễu khổng lồ chụp lên đảo. Sóng gió nổi lên ầm ầm, kèm theo là mưa lạnh. Phải mất hàng tiếng đồng hồ chiếc phễu kia mới tan biến dần đi và thuyền trưởng nói "phải tăng tốc, nếu không lại tiếp tục gặp đợt giông tiếp theo". Bà Tăng Thị Phượng và nhiều cư dân ở xã đảo Thổ Châu kể: "Ôi trời, cứ mỗi khi đón tàu đi vô là sợ, dân biển mà cũng sợ vậy đó, thót cả tim, gan".

Bãi Ngự là nơi chúa Nguyễn Ánh thường đi lại, giờ đây là con đường ven biển đẹp mê hồn, dọc đường hiện ra những thân cây già nua bám đầy cây tổ quạ (một loại phong lan), những cây bàng lá lớn nằm nghiêng soi bóng dưới mặt biển như một bức tranh. Theo kinh nghiệm dân gian, nếu Nguyễn Ánh đi thuyền bầu chạy từ đất liền ra tới Thổ Chu thì phải mất vài ngày, nếu không thuận gió thì có khi lênh đênh trên biển hàng tuần lễ, hoặc trôi về phía Thái Lan.

Gác qua chuyện "bình sanh công, tội" để hình dung về những chuyến bôn tẩu, khi tới nơi này thì sẽ nhận ra, những lần vượt biển đã biến vua Gia Long trở thành vị vua thành thạo và nắm vững thủy lưu, thời tiết, sóng gió. Cụ thể là khi lên ngôi, Gia Long lập tức cử các đội tuần tiễu ra "Thổ Châu Sơn". Sách *Đại Nam thực lục* ghi lời chỉ dụ của vua Gia Long: "Các thuyền quân đi tuần tiễu, xin theo dụ trước, cứ tháng 4 thì phái đi, tháng 10 rút về, không phải làm đồn bảo làm gì".

Lương thảo ở đảo

Trong số hàng loạt hòn đảo mà chúa Nguyễn Ánh từng đặt chân tới, có những nơi đất đai phì nhiêu, trồng được cây lương thực ngắn ngày, nhưng có những đảo chỉ có bàng vuông, phong ba mới trụ được. Lúc trốn ở đảo Phú Quốc, Nguyễn Ánh từng bị lộ vì sai người đi tìm lương thực.

Tại quần đảo Nam Du, tỉnh An Giang có đảo Hòn Lớn được đặt tên là Củ Tron. Người dân ở địa phương kể rằng, khi lên ngôi vua, Gia Long nhớ cảnh bôn tẩu ra đảo, người dân đã luộc củ nâng mang dâng cho binh sĩ, nên ông đã xuống chiếu đặt tên đảo là Củ Tròn. Nhưng do quan Hành Khiển là người Quảng, đọc giọng bị mất dấu nên Thị Thư ghi vào chiếu là đảo Củ Tron.

Quần đảo Thổ Chu có thực vật giống quần đảo Hoàng Sa, Trường Sa, chủ yếu là cây bàng vuông, phong ba... nên có thể lúc đó Nguyễn Ánh chẳng trồng thêm được lương thảo gì để ăn cầm hơi. Có thể liên tưởng từ chuyện di dân từ đảo Phú Quốc và Củ Tron ra để thành lập xã đảo Thổ Châu vào năm 1993. Bà Đinh Thị Khuyến nhớ lại, nhiều người phải đi tìm những cụm rau sam căn cỗi mọc trên mặt đảo, sau đó lên núi hái lá tai tượng, lá cắc, lá giang để nấu canh, vào mùa hè thì hái được ít mít non. Mỗi năm hai mùa gió lớn nên không trồng được củ lang, ngô, đậu..., đời sống rất gian nan.

Trong số các hòn đảo xa bờ chúa Nguyễn Ánh từng đặt chân tới, Cù lao Khoai Xứ (đảo Phú Quý, tỉnh Bình Thuận, nay là tỉnh Lâm Đồng) dù nằm rất xa bờ (56 hải lý), nhưng là đảo có đất đai phì nhiêu, nước ngọt dồi dào, lương thảo phong phú (ngô, củ lang, các loại đậu). Cư dân ở Quảng Bình, Quảng Nam, Quảng Ngãi, Bình Định, Phú Yên ra đảo sinh sống, phát triển nghề nông.

Có ý kiến từng bàn luận rằng, Gia Long chưa từng ra Côn Đảo, Phú Quý. Tuy nhiên hiện nay, trước cổng chùa Linh Sơn tại đảo Phú Quý đặt 4 câu thơ cùng với câu chuyện truyền miệng rằng Nguyễn Ánh từng ghé qua, góp ý với sư trụ trì về việc đặt hướng cổng (đại môn) cho chùa: Gia Long bôn tẩu thời quốc nạn/ Cập đảo mai danh đáo Linh Quang/ Ngắm nhìn đoài, chấn phùng thánh địa/ Đặt hướng Tây canh dựng Đại môn.■

Thu hồi giải nhất Cuộc thi ảnh thiên nhiên hoang dã Việt Nam 2025

Sáng 10.11, BTC Cuộc thi ảnh thiên nhiên hoang dã Việt Nam 2025 đã ra quyết định thu hồi giải nhất hạng mục "Lưỡng cư - Bò sát" đối với tác phẩm *Vũ điệu cảnh báo* của tác giả Trần Anh Tuấn, sau khi xác minh có hành vi dàn dựng trong quá trình sáng tác. Thể lệ cuộc thi nhấn mạnh tính trung thực và khoảnh khắc tự nhiên của sinh vật trong môi trường sống tự nhiên, do đó không chấp nhận các tác phẩm có sự can thiệp hay gây ảnh hưởng tới động vật hoang dã.

Sau khi kết quả được công bố, dựa trên phản biện của cộng đồng và quá trình hậu kiểm, tác giả Trần Anh Tuấn đã gửi thư xin lỗi, thừa nhận đã có hành vi dàn dựng, bao gồm việc "di dời con rắn khỏi vị trí tự nhiên, sắp đặt ánh sáng, phông nền và tư thế theo ý muốn cá nhân". Tác giả khẳng định các cá thể động vật trong buổi chụp đều là hoang dã, không bị nuôi nhốt hay gây tổn thương và đã được thả về môi trường sống sau khi chụp.

Theo quyết định thu hồi, BTC đã hủy kết quả, thu hồi toàn bộ giải thưởng (gồm chứng nhận, tiền thưởng, hiện vật) và gỡ bỏ tất cả tác phẩm của tác giả khỏi các nền tảng truyền thông và triển lãm *Vũ điệu từ thiên nhiên*. Sự việc được xem là bài học quan trọng đối với cộng đồng nhiếp ảnh thiên nhiên tại Việt Nam, với thông điệp: "Một bức ảnh đẹp không chỉ nằm ở ánh sáng, bố cục hay kỹ thuật, mà còn ở sự trung thực và lòng tôn trọng sự sống hoang dã".

B.T

TIN THỂ THAO

Jujitsu chuẩn bị cho SEA Games 33

Đội tuyển Jujitsu Việt Nam sẽ tham dự SEA Games 33 với 35 tuyển thủ. Trong danh sách này có những cái tên vừa thi đấu thành công tại giải vô địch thế giới 2025 như Phùng Thị Huệ (3 HCV), Nguyễn Thị Thanh Trúc (2 HCV), Đào Hồng Sơn (2 HCV), Vương Trần Hoài Thương, Hoài Thị Nhật Quế, Nguyễn Tất Lộc…

Đội đang tập khép kín tại Quảng Ninh và sẽ có đủ lực lượng khi các võ sĩ thi đấu giải vô địch thế giới 2025 trở về. Do không thực hiện các chương trình tập huấn nước ngoài dài ngày, Ban huấn luyện thực hiện kết hợp các chương trình thi đấu quốc tế để từng tuyển thủ tích lũy chuyên môn gia tăng kinh nghiệm.

L.H

Tuyển bi sắt giành 1 HCB châu Á

Kết thúc các nội dung thi đấu tại Giải bi sắt vô địch châu Á 2025 ở Malaysia, đội tuyển bi sắt Việt Nam giành được 1 HCB và 3 HCĐ. Tấm HCB có được từ kết quả thi đấu nội dung đồng đội 3 người nữ khi đội Việt Nam B thua 13-15 trước Campuchia trong trận chung kết. Những tấm HCĐ có được đến từ nội dung đồng đội 3 người nữ (Việt Nam A), kỹ thuật nam (Nguyễn Văn Dũng) và kỹ thuật nữ (Thạch Thị Ánh Lan).

Ban huấn luyện cho biết, các bi thủ Việt Nam chơi nỗ lực tại giải và sẽ rút kinh nghiệm để tiếp tục chuẩn bị chuyên môn tốt hơn cho SEA Games 33.

H.L

Bắn súng tập huấn tại Hàn Quốc

Tổ nội dung súng ngắn của đội tuyển bắn súng Việt Nam sẽ sang Hàn Quốc tập huấn vào ngày 21.11, chuẩn bị cho SEA Games 33.

Đây được xem là giai đoạn chuẩn bị then chốt để nâng cao thành tích cũng như tiệm cận trình độ châu lục. Đợt tập huấn 10 ngày này chú trọng cải thiện kỹ thuật ngắm bắn, phản xạ thị giác và tâm lý thi đấu. Tất cả nhằm hướng tới một kỳ SEA Games 33 bùng nổ hơn, khẳng định vị thế mới của bắn súng Việt Nam trên đường đua khu vực.

V.H

Kỳ thi thăng hạng Taekwondo quốc gia

Liên đoàn Taekwondo Hà Nội phối hợp Bộ môn Taekwondo - Trung tâm Huấn luyện và Thi đấu Thể thao Hà Nội tổ chức kỳ thi thăng 1, 2, 3 đẳng quốc gia năm 2025, thu hút tới 490 võ sinh từ nhiều CLB trên địa bàn Hà Nội. Kỳ thi nhằm chuẩn hóa phong trào, phát triển đội ngũ huấn luyện viên và nuôi dưỡng lớp vận động viên kế cận cho thể thao đỉnh cao Thủ đô.

Theo ông Hồ Anh Tuấn, Trưởng Bộ môn Taekwondo - Trung tâm Huấn luyện và Thi đấu Thể thao Hà Nội, Phó Chủ tịch kiêm Tổng Thư ký Liên đoàn Taekwondo Hà Nội, các kỳ thi thăng đẳng thường niên giúp Liên đoàn nắm rõ chất lượng phong trào, từ đó phát hiện nhân tố nổi bật để bồi dưỡng nâng cao.

K.TUẤN

ĐỘI TUYỂN BÓNG ĐÁ NỮ:

Sẵn sàng bảo vệ ngôi hậu SEA Games 33

● **NGUYỆT LAM**

Giữa những ngày mưa gió thất thường của Hà Nội, đội tuyển nữ Việt Nam vẫn đều đặn ra sân, giữ nhịp tập luyện với cường độ cao, hướng tới mục tiêu quan trọng nhất trong năm là bảo vệ ngôi vô địch SEA Games 33. Thời tiết ẩm ướt, có lúc mưa lớn rồi lại hửng nắng không trở thành rào cản, mà được Ban huấn luyện coi như một "bài kiểm tra" thực tế cho khả năng thích nghi, kỷ luật sinh hoạt và bản lĩnh thi đấu của các cầu thủ.

Bài kiểm tra đầu tiên cho sự bền bỉ

Chia sẻ trong buổi tập gần đây, hậu vệ Trần Thị Duyên cho biết: "Việc tập trung ngay sau Giải vô địch quốc gia giúp toàn đội duy trì được phong độ và thể trạng tốt. Hai trận giao hữu với CLB nữ TP.HCM có các cầu thủ ngoại binh cao to, giúp chúng tôi rút ra nhiều kinh nghiệm quý giá khi đối đầu với những đối thủ có thể hình vượt trội. Tôi rất vui khi được trở lại đội tuyển và sẽ nỗ lực hết mình để có tên trong danh sách tham dự SEA Games 33. Trước đây, tôi từng được gọi lên đội tuyển chuẩn bị cho SEA Games nhưng do chấn thương nên lỡ cơ hội. Chính vì vậy, lần này tôi càng khát khao hơn để góp mặt và đóng góp cho đội".

Hậu vệ trẻ Lương Thị Thu Thương cũng thể hiện tinh thần tích cực khi chia sẻ: "Thời tiết thay đổi liên tục, nhưng đội vẫn thích nghi khá tốt. Các bác sĩ luôn theo sát và hỗ trợ chúng tôi duy trì thể trạng. Là cầu thủ trẻ, tôi may mắn được thi đấu cùng các đàn chị tại nhiều giải quốc tế và học hỏi được rất nhiều điều. Mục tiêu của tôi là thể hiện thật tốt để cùng toàn đội bảo vệ thành công tấm huy chương vàng".

Theo kế hoạch, ngày 16.11 đội tuyển nữ Việt Nam sẽ di chuyển tới Việt Trì (Phú Thọ) để tiếp tục rèn luyện trước khi lên đường sang Nhật Bản tập huấn vào ngày 20.11. Đây được xem là giai đoạn bản lề giúp toàn đội hoàn thiện thể lực, kỹ - chiến thuật và khả năng phối hợp trong môi trường quốc tế. Dự kiến, đội sẽ tham dự lễ xuất quân vào ngày 1.12 tại TP.HCM trước khi lên đường sang Thái Lan tham dự SEA Games 33.

Quyết tâm nối dài kỷ lục

Song song với nỗ lực chuyên môn, thầy trò HLV Mai Đức Chung cũng nhận được sự quan tâm, động viên kịp thời từ lãnh đạo Liên đoàn Bóng đá Việt Nam (LĐBĐVN). Phó Chủ tịch LĐBĐVN Trần Anh Tú trong buổi gặp gỡ gần đây đã gửi lời chúc và khẳng định niềm tin: "Đội tuyển nữ Việt Nam đang sở hữu thành tích rất đáng tự hào với 8 lần vô địch SEA Games, trong đó có 4 lần liên tiếp. Tôi tin rằng các bạn sẽ tiếp tục phá kỷ lục của chính mình tại SEA Games 33. Khi có thành tích, phần thưởng xứng đáng chắc chắn sẽ đến. Quan trọng hơn hết, hãy thi đấu với tinh thần Việt Nam, quyết tâm và khát vọng chiến thắng".

Cùng chung tinh thần đó, Chủ tịch LĐBĐVN Trần Quốc Tuấn nhấn mạnh định hướng lâu dài trong công tác huấn luyện và đầu tư cho bóng đá nữ. Ông cho biết, Liên đoàn đã xây dựng kế hoạch bài bản, trong đó chuyến tập huấn tại Nagoya (Nhật Bản) vào tháng 11 là bước chạy đà then chốt, giúp đội tuyển nâng cao thể lực, kỹ năng và khả năng cọ xát với những đối thủ có trình độ cao. "Ban huấn luyện và các cầu thủ cần tiếp tục nghiên cứu, phân tích kỹ đối thủ để phát huy tối đa điểm mạnh của mình. LĐBĐVN sẽ luôn đồng hành, tạo điều kiện tốt nhất để đội tuyển đạt được mục tiêu đề ra tại SEA Games 33", Chủ tịch Trần Quốc Tuấn nhấn mạnh.

Theo kết quả bốc thăm, đội tuyển nữ Việt Nam nằm ở bảng đấu gồm Philippines, Myanmar và Malaysia, những đối thủ đang tiến bộ nhanh chóng. Trong đó, Philippines được đánh giá là thách thức lớn nhất khi sở hữu nhiều cầu thủ nhập tịch thi đấu ở châu Âu. Trước thách thức đó, Chủ tịch Trần Quốc Tuấn yêu cầu toàn đội phải chuẩn bị kỹ lưỡng cả về chiến thuật lẫn tâm lý thi đấu. Đội cần phân tích chi tiết từng đối thủ, nắm rõ điểm mạnh, điểm yếu để xây dựng phương án hợp lý. Đây không chỉ là hành trình bảo vệ ngôi hậu, mà còn là dịp để thể hiện bản lĩnh và trình độ thực sự của bóng đá nữ Việt Nam.

Ở góc độ chuyên môn HLV Mai Đức Chung cho biết, đội tuyển đã khép lại giai đoạn đầu của chu kỳ chuẩn bị với kết quả khả quan. "Các cầu thủ đã nỗ lực tập luyện hết mình, bất chấp điều kiện thời tiết khắc nghiệt. Tinh thần ấy là điều đáng quý nhất", ông nói. Dù đánh giá cao ý chí và thái độ tập luyện, ông cũng chỉ ra những khâu cần cải thiện: "Đội vẫn phải hoàn thiện thêm về chuyền bóng, di chuyển và giao tiếp trên sân. SEA Games sắp tới chắc chắn sẽ khốc liệt, nên mọi chi tiết nhỏ đều phải được chuẩn hóa".

Chiến lược gia kỳ cựu cũng bày tỏ sự tin tưởng vào thế hệ cầu thủ hiện tại với sự kết hợp giữa kinh nghiệm dày dạn và sức trẻ đầy năng lượng. "Họ là minh chứng cho quá trình đầu tư bài bản của bóng đá nữ Việt Nam. Mỗi buổi tập, mỗi trận giao hữu, dù thắng hay thua, đều là cơ hội để đội hoàn thiện mình", ông khẳng định.

Trong hành trình hướng tới SEA Games 33, đội tuyển nữ Việt Nam đang thể hiện sự chuẩn bị nghiêm túc, bài bản và đầy quyết tâm. Giữa tiết trời mưa gió của Hà Nội, từng buổi tập đều là phép thử về ý chí và tinh thần đồng đội. Với nền tảng chuyên môn vững vàng, sự gắn kết của tập thể và khát vọng chiến thắng cháy bỏng, đội tuyển nữ Việt Nam đang sẵn sàng bước vào SEA Games 33 với một mục tiêu duy nhất là bảo vệ ngôi hậu và tiếp tục viết nên kỳ tích mới cho bóng đá Việt Nam. ■

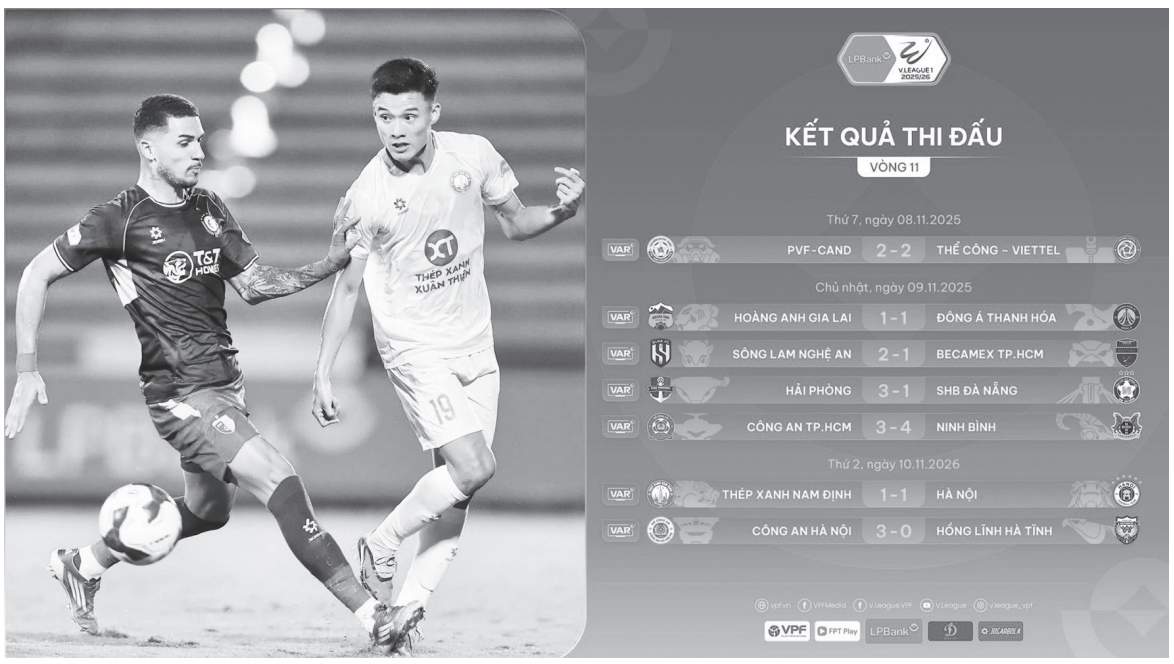

Đội tuyển nữ tích cực tập luyện **Ảnh: VFF**

Lễ hội bóng đá và màn ngược dòng khó tin

● **KHẢI HƯNG**

Trận cầu trên sân Thống Nhất giữa Công an TP.HCM và Ninh Bình đã mang lại cho khán giả một bữa tiệc bóng đá đỉnh cao, giàu cảm xúc và kịch tính. Chiến thắng 4-3 giúp Ninh Bình tiếp tục vững vàng ở ngôi đầu bảng LPBank V.League 1-2025/26, đồng thời khẳng định bản lĩnh và khát vọng chinh phục ngay trong mùa giải đầu tiên góp mặt ở sân chơi cao nhất.

Kết quả vòng 11 V.League 2025/26

Trận đấu trên sân Thống Nhất diễn ra trong bầu không khí sôi động chưa từng thấy. Cả khán đài đỏ rực sắc áo của hai đội, tạo nên một lễ hội bóng đá đúng nghĩa. Và chỉ mất 5 phút để bữa tiệc bàn thắng bắt đầu khi Lê Hải Đức sút tung lưới đội chủ nhà, đưa Ninh Bình vượt lên dẫn trước 1-0.

Tuy nhiên, bản lĩnh của thầy trò HLV Lê Huỳnh Đức đã được thể hiện rõ. Họ không hề nao núng, lập tức tổ chức phản công nhanh và có bàn gỡ 1-1 do công của Việt Hoàng ở phút 12. Đến phút 19, tiền đạo ngoại Lee Williams ghi bàn nâng tỉ số lên 2-1, trước khi Đức Phú nhân cách biệt lên 3-1 ở phút bù giờ hiệp một cho đội chủ nhà. Nhưng cũng chính từ đó, Ninh Bình cho thấy họ không phải đội bóng dễ bị khuất phục. Chỉ một phút sau bàn thua thứ ba, Hoàng Đức rút ngắn cách biệt 2-3 bằng cú đánh đầu hiểm hóc.

Sang hiệp đấu thứ hai, kịch bản đổi chiều hoàn toàn. Chỉ 5 phút sau khi bóng lăn trở lại, ngoại binh Gustavo Henrique lập công quân bình tỉ số 3-3 sau khi VAR xác nhận bàn thắng hợp lệ. Đội khách tiếp tục gia tăng sức ép bằng những pha phối hợp tốc độ ở hai biên, trong khi Tiến Linh và đồng đội bên phía Công an TP.HCM cũng có hai cơ hội ngon ăn nhưng không thể tận dụng. Khi thời gian trôi về phút 89, Geovane Magno tung đường căng ngang nguy hiểm khiến hậu vệ Quang Hùng phản lưới nhà, ấn định chiến thắng 4-3 ngoạn mục cho Ninh Bình.

Chiến thắng kịch tính này đã giúp Ninh Bình nối dài chuỗi 11 trận bất bại (8 thắng, 3 hòa), vững vàng ở ngôi đầu bảng với 27 điểm. Dưới bàn tay HLV Gerard Albadalejo, đội bóng đất Cố đô đang trở thành hiện tượng thú vị nhất V.League nhiều năm qua. Triết lý của chiến lược gia người Tây Ban Nha rất rõ ràng, kiểm soát bóng chủ động, tấn công nhanh và pressing tầm cao. Ông không xây dựng Ninh Bình theo lối chơi phòng ngự phản công đặc trưng của các tân binh, mà hướng tới kiểm soát thế trận và sẵn sàng chơi đôi công với mọi đối thủ. Sự tự tin ấy là yếu tố cốt lõi giúp họ đánh bại hàng loạt ông lớn như Thể Công, Nam Định hay Hà Nội FC.

HLV Gerard Albadalejo được xem là "kiến trúc sư" của một tập thể biết gắn kết và dám mơ lớn. "Chúng tôi tôn trọng mọi đối thủ, nhưng Ninh Bình không vào sân để phòng ngự. Bóng đá chỉ hấp dẫn khi bạn tin rằng mình có thể chiến thắng", ông từng phát biểu sau trận thắng Thể Công Viettel ở vòng 9. Đáng chú ý, Ninh Bình đang có phong độ sân khách cực kỳ ấn tượng với 6 trận bất bại, ghi tới 15 bàn và chỉ thủng lưới 8 lần.

Phía sau Ninh Bình, CAHN tiếp tục thể hiện sức mạnh đáng gờm. Ở trận đấu muộn vòng 11, thầy trò HLV Alexandre Polking thắng đậm Hồng Lĩnh Hà Tĩnh 3-0 nhờ công Minh Phúc, Rogerio Alves và Quang Hải. Chiến thắng giúp họ đạt 23 điểm, kém Ninh Bình 4 điểm nhưng còn hai trận chưa đá. Nếu giành trọn 6 điểm ở hai trận bù, đội bóng ngành Công an sẽ áp sát ngôi đầu và hâm nóng cuộc đua vô địch ngay đầu năm 2026.

Hải Phòng cũng đang trở lại mạnh mẽ dưới tay HLV Chu Đình Nghiêm. Sau thất bại ở vòng 10, đội bóng đất Cảng ngay lập tức đứng dậy bằng chiến thắng 3-1 trước SHB Đà Nẵng, qua đó leo lên vị trí thứ ba với 20 điểm. Hải Phòng không có nhiều ngôi sao, nhưng bù lại là tinh thần chiến đấu và sự gắn kết đáng nể, đây là yếu tố làm nên bản sắc của đội bóng thành phố Hoa phượng đỏ.

Thể Công (19 điểm) vẫn kiên trì bám đuổi trong top 4 sau trận hòa 2-2 đầy tiếc nuối trước PVF-CAND, trong khi Công an TP.HCM dù để thua đáng tiếc vẫn giữ vị trí thứ 5 với 17 điểm, còn nguyên cơ hội trở lại cuộc đua nhóm đầu. Ở nhóm giữa, Hà Nội FC (14 điểm) và Hồng Lĩnh Hà Tĩnh (15 điểm) cho thấy tín hiệu hồi phục.

Ở nửa cuối bảng, Sông Lam Nghệ An giành chiến thắng quý giá 2-1 trước Becamex TP.HCM, qua đó vươn lên vị trí thứ 9 với 10 điểm, bằng điểm với nhóm giữa nhưng chỉ hơn đội cuối bảng 3 điểm. Hoàng Anh Gia Lai và Đông Á Thanh Hóa hòa 1-1 trong trận cầu kịch tính đến phút bù giờ thứ 10, khiến khu vực "đèn đỏ" càng thêm căng thẳng. Hiện tại, khoảng cách giữa đội cuối bảng Đà Nẵng (7 điểm) và nhóm giữa chỉ là 3-4 điểm, khiến cuộc đua trụ hạng được dự báo sẽ còn khốc liệt hơn cả cuộc đua vô địch. Mỗi điểm số đều có thể thay đổi cục diện.■

CLB NỮ TP.HCM THI ĐẤU "CÚP C1 CHÂU Á":

Tận dụng lợi thế sân nhà

Vào lúc 19h tối mai 13.11, CLB nữ TP.HCM sẽ thi đấu với CLB Stallion Laguna (Philippines) tại lượt trận đầu tiên bảng A - AFC Champions League nữ 2025/26, sân chơi được ví như "Cúp C1 châu Á" của các đội bóng nữ.

Năm nay, đại diện thành phố mang tên Bác nằm ở bảng A, lần lượt gặp Stallion Laguna (ngày 13.11), Lion City Sailors (Singapore, ngày 16.11) và Melbourne City (Australia 19.11) trên sân Thống Nhất (TP.HCM). Các đội thi đấu vòng tròn tính điểm, lấy 2 đội dẫn đầu mỗi bảng cùng 2 đội xếp thứ ba có thành tích tốt nhất ở 3 bảng vào tứ kết.

Đây cũng là năm thứ hai liên tiếp người hâm mộ TP.HCM được thấy Huỳnh Như cùng các đồng đội thi đấu "Cúp C1 châu Á" trên sân Thống Nhất. Năm ngoái, CLB TP.HCM đã vượt qua vòng bảng sau khi có 2 trận thắng trước Taichung Blue Whale (Đài Bắc Trung Hoa) và Odisha (Ấn Độ) và chỉ để thua Urawa Red Diamond Ladies (Nhật Bản) 0-2 ở lượt trận cuối. Tại tứ kết, dù để CLB Abu Dhabi Country Club đến từ UAE dẫn trước 3-0 trong hiệp 1, rồi 4-2 ở giữa hiệp 2 nhưng với sự cổ vũ nhiệt tình của khán giả nhà, Huỳnh Như cùng các đồng đội đã xuất sắc lội ngược dòng 5-4. Đây có thể xem là chiến thắng giàu cảm xúc và ngoạn mục nhất trong lịch sử của một CLB Việt Nam tại đấu trường châu lục. Dù sau đó thua 0-2 trước CLB Wuhan Jiangda (Trung Quốc) tại Vũ Hán ở bán kết, nhưng CLB TP.HCM đã làm nên lịch sử cho bóng nữ Việt Nam khi trở thành đội bóng đầu tiên lọt vào vòng 4 đội tại sân chơi số 1 châu lục.

Với những gì đã làm được trong mùa giải đầu tiên, người hâm mộ hy vọng cô trò HLV Kim Chi sẽ tận dụng tối đa lợi thế sân nhà để hướng đến mục tiêu trước mắt vượt qua vòng bảng, qua đó có thể tái lặp thành tích vào bán kết hoặc hơn thế nữa. HLV Kim Chi cho biết: "Mục tiêu trước mắt của chúng tôi là vượt qua vòng bảng rồi mới tính tiếp".

Để chuẩn bị cho AFC Champions League nữ 2025/26, CLB TP.HCM vừa có chuyến tập huấn tại Hà Nội và thi đấu giao hữu 2 trận với đội tuyển nữ Việt Nam (thua 2-3 và thắng 2-1). Đây là những trận đấu quý giá, giúp đội hoàn thiện đội hình và chiến thuật trước khi bước vào đấu trường châu lục. Trước đó, đội đã có những sự bổ sung nhân sự chất lượng khi ký hợp đồng ngắn hạn với 6 ngoại binh. Trong đó, trung vệ Aubrey Goodwill, tiền vệ Tatiana Mason, tiền vệ Sakura Yoshida (đều đến từ Mỹ) và tiền đạo Maria Khan (Pakistan) từng thi đấu cho CLB TP.HCM ở giải này năm ngoái, còn trung vệ Gorman Chloe (Mỹ) và hậu vệ trái Ouni Samia (Tunisia) lần đầu góp mặt. Đội cũng chào đón sự trở lại 2 cầu thủ nhiều kinh nghiệm sau thời gian thi đấu tại Thái Nguyên T&T là tiền đạo Lê Hoài Lương và thủ môn Kim Thanh.

BẢO ANH

● Tổng Biên tập: **NGUYỄN ANH VŨ**
● Phó Tổng Biên tập: **PHAN THANH NAM - NGUYỄN VĂN MƯỜI**
● **TÒA SOẠN - TRỊ SỰ VÀ PHÁT HÀNH:**
Số 33 ngõ 294/2 Kim Mã, phường Ngọc Hà, TP Hà Nội - ĐT: 024.37265564 - E.mail: baovanhoa@fpt.vn
● **GPXB:** Số 370/GP-BTTTT ngày 05/7/2016 của Bộ Thông tin và Truyền thông

● **VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM:**
170 Nguyễn Đình Chiểu, phường Xuân Hòa, TP.HCM - ĐT/FAX: 028. 38230890 - 39100922
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TỈNH KHÁNH HÒA:**
211 Thống Nhất, phường Tây Nha Trang, tỉnh Khánh Hòa; ĐT: 0258. 3825008
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TP ĐÀ NẴNG:**
12 Trương Hán Siêu, phường An Hải, TP Đà Nẵng - ĐT: 0236. 3897798

● **Chế bản:** Báo Văn Hóa
● **In tại:** Cty CP In Công đoàn Việt Nam

GIÁ: 5.000đ

Kiều bào tại Tây Úc hướng về quê hương

Theo Tổng Lãnh sự quán Việt Nam tại Tây Úc, với tấm lòng hướng về quê hương, hưởng ứng lời kêu gọi của Tổng Lãnh sự quán Việt Nam tại Perth, Hội Phụ nữ Việt Nam Tây Úc (WAVNWA) đã khởi xướng và phối hợp cùng Hội đồng Doanh nghiệp Việt Nam - Tây Úc (WAVBC) tổ chức chương trình gây quỹ hỗ trợ đồng bào bị ảnh hưởng bão lũ tại Việt Nam.

Tính đến thời điểm hiện tại, chương trình đã quyên góp được 13.371 AUD. Toàn bộ số tiền đã được chuyển đến Quỹ ASIF để kịp thời hỗ trợ người dân vùng bão lũ trong nước.

TRÂM ANH

Trao tặng sách cho Thư viện Bang Maharashtra

Tổng Lãnh sự quán Việt Nam tại Mumbai (Ấn Độ) vừa có buổi làm việc và trao tặng cuốn sách *Những bức tranh cổ của người Dao,* một ấn phẩm thể hiện thế giới tâm linh và nghệ thuật đặc sắc của cộng đồng dân tộc Dao ở Việt Nam cho Thư viện Trung ương Bang Maharashtra. Thư viện Trung ương Bang Maharashtra là biểu tượng lịch sử của di sản trí tuệ và văn hóa Ấn Độ do Hội Á Đông Mumbai điều hành.

Hoạt động này góp phần khẳng định ngoại giao văn hóa là cầu nối bền vững cho tình hữu nghị và tăng cường giao lưu, hiểu biết văn hóa giữa nhân dân Việt Nam - Ấn Độ, đồng thời gửi gắm thông điệp về gìn giữ di sản và tôn vinh đa dạng văn hóa giữa các dân tộc.

NGUYỄN HÙNG

Du lịch Trung Quốc phục hồi mạnh mẽ

PHẠM MINH

Sau giai đoạn trầm lắng của thị trường du lịch toàn cầu, Trung Quốc đang nổi lên như một điểm sáng phục hồi mạnh mẽ và đầy tiềm năng. Lượng du khách đến Trung Quốc tăng trưởng ấn tượng cả về quy mô lẫn chi tiêu của du khách.

Du lịch Trung Quốc đang phục hồi mạnh mẽ

Theo số liệu được công bố tại Hội nghị thượng đỉnh Đối tác Toàn cầu Trip.com 2025, du lịch Trung Quốc đang bước vào thời kỳ bùng nổ mạnh mẽ. Số lượng khách du lịch đến Trung Quốc trong năm 2025 tăng hơn 100% so với cùng kỳ năm trước, mức tăng trưởng ấn tượng cả về quy mô lẫn chi tiêu của du khách.

Đáng chú ý, lượng du khách quốc tế, đặc biệt đến từ châu Âu và châu Mỹ ghi nhận sự gia tăng đáng kể, chi tiêu của du khách Mỹ tăng 50% còn du khách Pháp tăng tới 160%. Những con số này phản ánh sức hấp dẫn ngày càng lớn của điểm đến Trung Quốc trong bản đồ du lịch quốc tế. Tại cấp độ địa phương, các thành phố lớn như Thượng Hải, Bắc Kinh, Thành Đô vẫn duy trì vị thế trung tâm du lịch hàng đầu khi ghi nhận lượng khách nội địa tăng hơn 90%. Trong khi, Trùng Khánh mới là điểm đến ấn tượng khi đạt mức tăng trưởng tới 170%, nhờ chiến lược kết hợp hài hòa giữa văn hóa bản địa và phát triển du lịch sáng tạo.

Năm 2024, Trung Quốc ghi nhận 5,615 tỉ lượt đi lại nội địa, với tổng chi tiêu khoảng 790 tỉ USD. Sang năm 2025, chỉ trong ba quý đầu, đã có 4,998 tỉ lượt đi lại, tổng chi tiêu đạt 683 tỉ USD. Những con số này khẳng định du lịch Trung Quốc không chỉ phục hồi mà đang chuyển sang giai đoạn tăng tốc, sẵn sàng cho bước nhảy vọt về quy mô và chất lượng.

Trong bối cảnh đó, trí tuệ nhân tạo (AI) xuất hiện như một nguồn lực then chốt để khai thác hiệu quả hơn thị trường mới rộng lớn. Điều đáng chú ý, AI đang không chỉ là trợ thủ đắc lực mà trở thành đòn bẩy chiến lược, thúc đẩy hiệu quả kinh doanh, trải nghiệm khách du lịch và chuyển đổi số của toàn ngành.

Theo bà Jane Sun, Tổng giám đốc điều hành Tập đoàn Trip.com, đến năm 2025 du lịch nội địa Trung Quốc sẽ đạt mức phục hồi 123%, vượt xa trung bình toàn cầu và khu vực châu Á - Thái Bình Dương. Bên cạnh chính sách miễn thị thực và đơn giản hóa thủ tục hải quan, tỷ lệ phục hồi của các chuyến bay quốc tế đã đạt 84%, trong khi số lượng khách đặt vé nội địa tăng gấp đôi, minh chứng cho xu hướng "du lịch theo ý thích", nơi du khách có thể tự do lên kế hoạch cho hành trình của mình theo nhu cầu cá nhân, đang lan tỏa mạnh mẽ.

Không chỉ là sự phục hồi đơn thuần, du lịch Trung Quốc còn đang chứng kiến một cuộc chuyển mình sâu sắc nhờ vào ứng dụng AI. Ông Lương Kiến Chương, đồng sáng lập Trip.com nhấn mạnh ngành du lịch đang tập trung vào ba trụ cột phát triển gồm hiệu quả, trải nghiệm và trách nhiệm xã hội, trong đó AI đóng vai trò trung tâm.

Công cụ Trip.Planner do Trip.com phát triển cho phép tự động hóa toàn bộ quy trình lập kế hoạch hành trình du lịch. Bằng cách sử dụng dữ liệu cá nhân hóa, thông tin thời gian thực và mô hình ngôn ngữ lớn, Trip.Planner có thể dự đoán sở thích của người du lịch, gợi ý hành trình tối ưu chỉ với một cú nhấp chuột. Song song đó, nền tảng TripGenie giúp tăng hiệu quả tiếp thị và dịch vụ thông qua việc hợp tác dữ liệu và nguồn lực với các đối tác trong hệ sinh thái du lịch. Đây là minh chứng rõ nét cho xu hướng "du lịch thông minh", nơi công nghệ không chỉ phục vụ mà còn định hình lại cách con người trải nghiệm thế giới.

Sự phát triển mạnh mẽ của AI, đang mang đến một kỷ nguyên mới cho du lịch toàn cầu với hành trình được cá nhân hóa hơn, dịch vụ nhanh nhạy hơn và trải nghiệm phong phú hơn bao giờ hết. Với tầm nhìn đổi mới và sức mạnh công nghệ, Trung Quốc đang khẳng định vị thế là một thị trường du lịch năng động, tiên phong và thông minh bậc nhất thế giới, nơi AI không chỉ là công cụ hỗ trợ, mà đã trở thành "người bạn đồng hành" của mọi du khách hiện đại. ■

GÓC BÌNH LUẬN

Bài toán xã hội và kinh tế

LƯƠNG SAN

Người dân Mỹ đang phải đối mặt với một thực tế đầy khó khăn, khi tổng nợ hộ gia đình đang leo lên mức cao kỷ lục, đặt ra thách thức chưa từng có với khả năng tài chính của các hộ gia đình.

Theo báo cáo của Ngân hàng Dự trữ Liên bang New York, tổng nợ hộ gia đình bao gồm thế chấp, vay mua ô tô, thẻ tín dụng và vay sinh viên đã đạt 18,59 nghìn tỉ USD trong quý III năm nay, tăng 197 tỉ USD so với quý trước, và tăng 4,4 nghìn tỉ USD kể từ trước đại dịch. Những con số này không chỉ thể hiện mức chi tiêu mạnh mẽ của người tiêu dùng, mà còn phản ánh áp lực tài chính ngày càng nặng nề mà nhiều người Mỹ đang phải gánh chịu.

Trong bốn loại nợ chính, nợ vay sinh viên và nợ thẻ tín dụng là những "điểm nóng" gây áp lực lớn nhất. Nợ vay sinh viên hiện đạt 1,65 nghìn tỉ USD, với gần 10% số người vay đang quá hạn thanh toán trên 90 ngày. Sau 4 năm giãn nợ do đại dịch, nhiều người trẻ giờ đây phải đối mặt với việc thanh toán các khoản vay khổng lồ ngay khi mới bước chân vào thị trường lao động, trong khi thu nhập còn hạn chế. Đây là thách thức không chỉ về mặt tài chính, mà còn ảnh hưởng đến khả năng lập gia đình, mua nhà hay đầu tư cho tương lai.

Nợ thẻ tín dụng cũng đạt mức cao kỷ lục với 1,23 nghìn tỉ USD, tăng gần 6% so với cùng kỳ năm trước. Mức lãi suất cao, trung bình khoảng 20% càng làm nặng gánh trả nợ, đặc biệt với những hộ gia đình có thu nhập trung bình và thấp. Nhiều người đang phải chi tiêu dựa vào thẻ tín dụng, dẫn đến vòng xoáy nợ nần khó thoát, khi mà chi phí sinh hoạt lại tăng cao.

Thực tế này đặt ra thách thức kép đó là người Mỹ không chỉ phải xoay xở với khoản nợ hiện tại mà còn phải đối mặt với nguy cơ mất cân bằng tài chính khi nền kinh tế có những biến động bất lợi. Ngoài vấn đề nợ, các khoản thanh toán chậm và nợ quá hạn cũng đang gia tăng, đặc biệt với nợ sinh viên, khi các khoản giãn nợ trong thời gian đại dịch giờ được đưa trở lại báo cáo tín dụng. Điều này khiến tỷ lệ nợ quá hạn vẫn ở mức cao, tạo áp lực tâm lý lẫn kinh tế lên nhiều hộ gia đình trẻ. Những người vay nợ này đang phải cân bằng giữa chi phí sinh hoạt cơ bản và nghĩa vụ trả nợ, trong khi không có nhiều dư địa để tích lũy tài sản hay đầu tư cho tương lai.

Rõ ràng, thách thức này không chỉ là vấn đề cá nhân mà còn là "bài toán xã hội và kinh tế". Khi nợ hộ gia đình tăng cao, khả năng chi tiêu giảm, đầu tư vào giáo dục và kinh doanh hạn chế, nền kinh tế sẽ chịu áp lực kéo dài từ tầng lớp trung lưu và thấp. Điều này đòi hỏi chính sách hỗ trợ thông minh, từ quản lý lãi suất cho vay đến cải cách nợ sinh viên, để giảm bớt gánh nặng và ngăn nguy cơ khủng hoảng nợ lan rộng.■